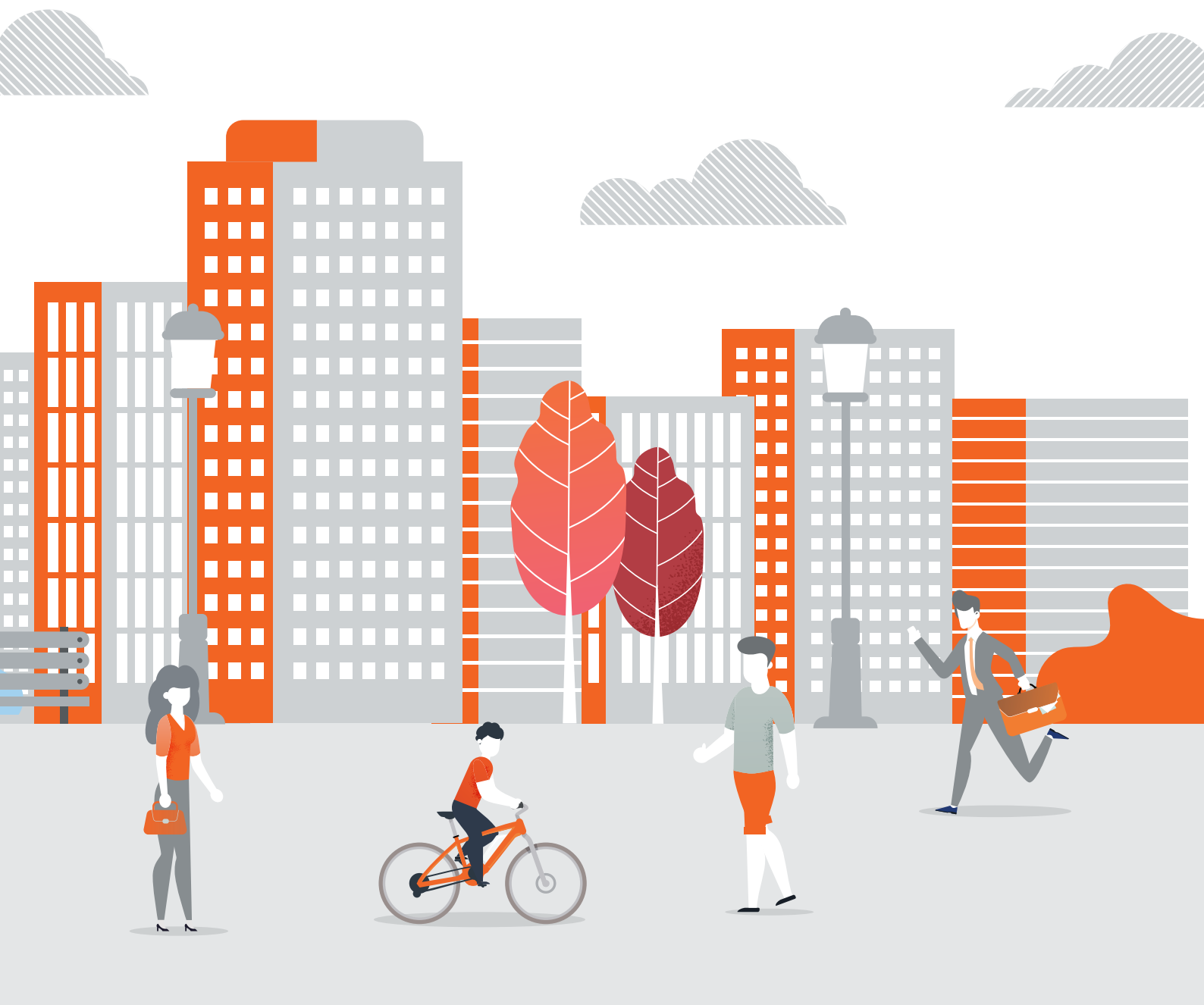

Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2025

Spis Treści

Wstęp	4
Priorytet I. mobilność	8
Priorytet II. jakość środowiska i przestrzeni miejskiej	14
Priorytet III. przedsiębiorczość	24
Priorytet IV. gospodarka kreatywna i innowacyjna powiązana z nauką	28
Priorytet V. zdrowi i aktywni mieszkańcy	32
Priorytet VI. miasto otwarte	42
Priorytet VII. governance	52
Założenia finansowe miasta	60

Wstep

Założenia polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2025 zostały opracowane w oparciu o przyjęte polityki i strategie, z uwzględnieniem obecnej sytuacji finansowej Wrocławia, jak również na podstawie, mających wpływ na tę sytuację, aktualnych i prognozowanych warunków makroekonomicznych (poziom stóp procentowych, wahania kursowe, poziom inflacji, wzrost PKB). W wyniku niekorzystnej dla samorządów polityki fiskalnej poprzedniego rządu, połączonej z ich nierównym traktowaniem przy podziale środków, nastąpiło znaczące uszczuplenie dochodów własnych Gminy Wrocław i pogorszenie jej sytuacji budżetowej. Stąd też zakresy wszystkich przedsięwzięć i zadań wymienionych w niniejszych Założeniach będą na bieżąco dostosowywane do struktury wydatków i możliwości budżetowych Gminy Wrocław, które będą zależą także od tego, czy i kiedy nastąpi pełna rekompensata dla jednostek samorządu terytorialnego za straty poniesione wskutek niekorzystnych zmian podatkowych z lat 2019-2022. A także od tego, czy wprowadzone zostaną systemowe mechanizmy finansowania samorządów.

Wydatkowanie środków będzie się odbywało w granicach limitów zobowiązań określonych w uchwale budżetowej na dany rok oraz limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Wrocław dla zobowiązań wieloletnich. W ramach polityki finansowej w 2025 r. i w latach kolejnych będą kontynuowane działania w zakresie zabezpieczenia środków finansowych na wszystkie niezbędne wydatki bieżące oraz realizację rozpoczętych i zaplanowanych zadań inwestycyjnych, jak również na współfinansowanie projektów realizowanych z wykorzystaniem środków europejskich i innych źródeł bezzwrotnych.

Do zamierzonych na 2025 r. inwestycji w dziedzinie transportu i komunikacji należy zaliczyć m.in. przebudowę ulic, remonty estakad drogowych i mostów, budowę nowych tras rowerowych, ciągów pieszych, chodników oraz infrastruktury towarzyszącej, budowę nowych tras tramwajowych w ramach czwartego etapu realizacji projektu Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji we Wrocławiu. W 2025 r. prowadzone też będą prace nad projektem przywrócenia połączeń kolejowych na Dworcu Świebodzkim.

Aspirujący do statusu „zielonego miasta” Wrocław będzie w 2025 r. realizował plan zazieleniania i rozbetonowywania miasta oraz rozszczelniania nawierzchni wybranych ulic. Kontynuowany będzie program nasadzeń i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej. Celem działań podejmowanych w tym zakresie jest nasycenie zielenią istniejących obiektów, stworzenie nowych terenów zieleni miejskiej, zwiększenie bioróżnorodności poprzez utrzymanie terenów podmokłych oraz rozwój rolnictwa miejskiego. W 2025 r. kontynuowane także będą działania na rzecz kompleksowej ochrony i poprawy estetyki przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach architektonicznych, historycznych, zabytkowych i kulturowych.

Zapobieganie zmianom klimatycznym i osiągnięcie neutralności klimatycznej pozostaje niezmiennie celem Gminy Wrocław, dlatego przewiduje się m.in. zakup nowoczesnych, niskoemisyjnych środków transportu przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne. Natomiast poprawie jakości powietrza służyć będzie nowy program dotacji do odnawialnych źródeł energii.

We Wrocławiu od lat podejmowane są starania na rzecz poprawy stanu zdrowotnego mieszkańców, pomocy osobom z niepełnosprawnościami i zapobiegania ich społecznemu wykluczeniu. Dlatego w 2025 r. powstanie modelowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne oraz schronisko dla osób w kryzysie bezdomności. Zorganizowanie zostaną półkolonie dla dzieci z niepełnosprawnościami. Uruchomione będzie także Centrum Wsparcia Rodziny.

Realizacja wielu zadań i przedsięwzięć podejmowanych przez Gminę Wrocław zależy od tempa rozwoju gospodarczego Wrocławia, toteż w 2025 r. polityka społeczno-gospodarcza będzie, tak jak w przeszłości, obejmować animowanie miejskiego systemu wsparcia startupów oraz tworzenie warunków dla koncentracji przedsiębiorstw średniej i wysokiej technologii, sprzyjającej innowacyjności i kreatywności gospodarczej.

Zadania wymienione w tym dokumencie są wykonywane przez Urząd Miejski, jednostki i spółki miejskie, w tym także we współpracy z organizacjami pozarządowymi, zgodnie z rekomendacjami, dyrektywami i normami wynikającymi z obowiązujących europejskich, krajowych, regionalnych i lokalnych aktów prawa, z pełnym poszanowaniem zasad pomocniczości i dialogu społecznego. Ponadto wszystkie zadania są realizowane w zgodzie ze standardami dostępności przestrzeni miejskich, wydarzeń kulturalnych i innych dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz z poszanowaniem różnorodności społecznej i kulturalnej mieszkańców i mieszkanki miasta.

Przy opracowaniu Założeń polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia na rok budżetowy 2025 przyjęto, tak jak w latach poprzednich, zasadę spójności ze Strategią Wrocław 2030. Zadania zawarte w Założeniach (podobnie jak w Założeniach polityki społeczno-gospodarczej Wrocławia za poprzednie lata – licząc od 2021 r.) zgrupowano, wzorem Strategii Wrocław 2030, **w siedmiu priorytetach.**

Priorytet I **Mobilność**

W tym priorytecie umieszczono zadania dotyczące transportu zbiorowego, remontów ulic, mostów, estakad. Obejmują m.in. budowę nowej trasy tramwajowej, inwestycje przeznaczone dla ruchu rowerowego i pieszo-rowerowego, a także zadania z zakresu podnoszenia jakości taboru transportu zbiorowego czy przywracania połączeń kolejowych.

Priorytet II **Jakość środowiska i przestrzeni miejskiej**

Są tu przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, zrównoważonej gospodarki wodami opadowymi i odpadami. Do tego priorytetu zakwalifikowano także działania dotyczące zagospodarowania przestrzennego, dbałości o ład przestrzenny, czy zwiększania powierzchni terenów zieleni. Uwzględniono również przedsięwzięcia mające na celu pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych czy programy wymiany źródeł ogrzewania we wrocławskich mieszkaniach.

Priorytet III **Przedsiębiorczość**

To zadania na rzecz rozwoju gospodarczego miasta – wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego, promocja gospodarcza miasta i aglomeracji wrocławskiej, także na poziomie międzynarodowym, inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych i biznesu. Działania wymienione w tym priorytecie obejmują również aktywizację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami.

Priorytet IV **Gospodarka kreatywna i innowacyjna powiązana z nauką**

W tym priorytecie umieszczono zadania dotyczące innowacyjności wrocławskiej edukacji - projekty wspierające rozwijanie zainteresowań i zdolności uczniów oraz ich kluczowych kompetencji.

Priorytet V

Zdrowi i aktywni mieszkańcy

To przedsięwzięcia z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, promowania aktywności fizycznej, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, w tym osób z doświadczeniem migracyjnym.

Priorytet VI

Miasto otwarte

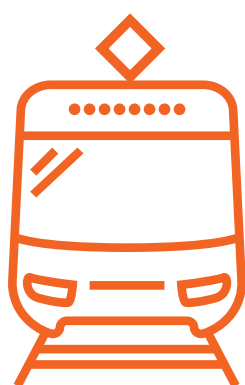
W tym priorytecie znalazły się m.in. przedsięwzięcia, które mają na celu wzmacnianie potencjału kulturalnego Wrocławia, zachęcają do studiowania i podjęcia pracy we Wrocławiu. Umieszczono tutaj także projekty z zakresu przeciwdziałania postawom nacjonalistycznym i ksenofobicznym, działania wspierające mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące we Wrocławiu w zakresie zachowania ich tożsamości, promocji ich kultury i tradycji. Stanowi to rozwinięcie działań wynikających z doświadczeń w przyjmowaniu uchodźców z Ukrainy i ich włączaniu społecznym, środowiskowym i zawodowym.

Priorytet VII

Governance

W tym priorytecie umieszczono, m.in. zadania z zakresu zarządzania miastem, podnoszenia jakości świadczonych mieszkańcom usług, transformacji cyfrowej, współpracy samorządu ze środowiskiem akademickim.

Priorytet I

Mobilność

W celu wdrażania postanowień polityk miejskich w dziedzinie zrównoważonej mobilności w 2025 r. realizowane będą projekty dotyczące transportu drogowego i komunikacji zbiorowej. Kontynuowana będzie przebudowa ulic Wilkszyńskiej, Bardzkiej i Buforowej oraz remont mostów uniwersyteckich. Rozpoczną się m.in. prace przy kapitalnym remoncie konstrukcji estakad drogowych Jana III Sobieskiego oraz remoncie mostu Piaskowego.

W zakresie komunikacji zbiorowej zaplanowana jest budowa bus-pasa na istniejącym torowisku w ciągu ulicy Bardzkiej na odcinku od ulicy Pięknej do ulicy Armii Krajowej. W 2025 r. rozpocznie się także czwarty etap realizacji projektu Zintegrowany System Transportu Szynowego we Wrocławiu. W jego ramach powstanie nowa trasa tramwajowa od pętli Sępolno do nowo projektowanej pętli Swojczyce oraz przebudowane zostanie skrzyżowanie ulic Dubois i Drobnera, a także realizowana będzie „mijanka” tramwajowa przy ulicy Przyjaźni. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. planuje zakup (przy udziale funduszy europejskich) nowoczesnych, niskoemisyjnych środków transportu, przyjaznych dla środowiska i dla osób o ograniczonej sprawności. Zakupy te są niezbędne do obsługi nowych tras tramwajowych i autobusowych.

W 2025 r. kontynuowane będą inwestycje mające na celu intensyfikację ruchu rowerowego i pieszego. Realizowany od lat Program Pieszey i Rowerowy zakłada budowę na terenie miasta zielonych korytarzy przeznaczonych dla pieszych i rowerów, nowych tras rowerowych, ciągów pieszych, chodników oraz infrastruktury towarzyszącej. Trasy pieszo-rowerowe połączą wrocławskie osiedla z centrum, a także powiążą samo centrum. Inwestycje realizowane są wg kolejności wynikającej z opracowanego Planu działań rowerowych do 2030 r. W tym kontekście wymienić należy budowę kładki pieszo-rowerowej nad Widawą w lesie Rędzińskim oraz prace przygotowawcze do budowy kładek przy Bastionie Sakwowym oraz przez Fosę Miejską przy ulicy gen. Wł. Sikorskiego.

Kontynuowany będzie również pilotażowy projekt zamykanych parkingów rowerowych usytuowanych w pobliżu miejsc zamieszkania. W dalszym ciągu prowadzone będą działania i akcje edukacyjne zachęcające do poruszania się pieszo lub rowerem. W 2025 r. rozpocznie się trzeci etap realizacji systemu Parkuj i jedź obejmujący rozbudowę systemu węzłów przesiadkowych i parkingów umożliwiających komfortowe przesiadki z transportu indywidualnego na transport zbiorowy: kolejowy, tramwajowy, autobusowy.

W 2025 r. rozpocznie się opracowywanie Studium Projektowo-Technicznego przewidzianego w porozumieniu o partnerstwie zawartym pomiędzy Województwem Dolnośląskim, Gminą Środa Śląska oraz Gminą Wrocław. Porozumienie zawarto na potrzeby projektu pn. Budowa bazowej infrastruktury do uruchomienia Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej zgodnie, z którym do 2029 r. odbudowana zostanie, nieczynna obecnie, stacja Wrocław Świebodzki i przywrócone zostaną połączenia kolejowe na dworzec Świebodzki.

Monitorowane będą polityki i programy sektorowe, w tym Wrocławska Strategia Rozwoju Elektromobilności, Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Wrocławia na lata 2023-2027 czy Wrocławska Polityka Mobilności.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 1 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	
■ Rozwój transportu zbiorowego ■ Wzmożenie ruchu rowerowego i pieszego	
1.	Realizacja programu poprawy stanu technicznego obiektów inżynierskich W ramach zadania kontynuowany będzie II etap remontu mostów Uniwersyteckich. Rozpoczęte zostaną m.in. prace przy kapitalnym remoncie konstrukcji estakad drogowych Jana III Sobieskiego oraz remoncie mostu Piaskowego.
2.	Realizacja programu inicjatyw lokalnych Zadania realizowane z partycypacją finansową mieszkańców, dotyczące opracowania dokumentacji projektowej budowy, bądź przebudowy dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i oświetleniem. W 2025 r. kontynuowane będą prace m.in. na ulicach: Dobrzykowskiej, Siedleckiej i H. Cegielskiego.
3.	Poprawa stanu technicznego nawierzchni ulic Realizacja zadań w ramach programu pozwoli na poprawę nawierzchni wybranych ulic w mieście - m.in. remont ulicy Pawiej na odcinku od ulicy Przystankowej do ulicy P. Jasienicy.
4.	Przebudowa ulicy Wilkszyńskiej Rozbudowa drogi o długości ok. 2, 0 km na odcinku od granicy administracyjnej Wrocławia do skrzyżowania ulicy Wilkszyńskiej z ulicą Główną (bez skrzyżowania). Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa.
5.	Przebudowa ulic Bardzkiej i Buforowej oraz rozbudowa ulicy Kajdasza Budowa wydzielonej jezdni, w ciągu ulic: Bardzkiej, Buforowej, przeznaczonej dla pojazdów zbiorowej komunikacji miejskiej wraz z rozbudową ulicy Kajdasza i budową, w rejonie skrzyżowania ulicy Buforowej i ulicy Kajdasza, pętli autobusowej oraz parkingu P&R i B&R. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa.
6.	Budowa kładek pieszo-rowerowych Realizacja połączeń pieszo-rowerowych na przekroczeniu cieków wodnych, niezależnych od podstawowego układu drogowego: 1. Budowa kładki pieszo-rowerowej w lesie Rędzińskim przy ujściu rzeki Widawy do Odry wraz z budową murów oporowych, na których znajdować się będą dojazdy do kładki; 2. Przygotowanie dokumentacji projektowej i przystąpienie do przetargu na budowę kładki przez Fosę Miejską w ciągu ulicy Sikorskiego w ramach zadania pn.: „Zielona rowerowa oś zachodnia - Budowa kładki przez Fosę Miejską na wysokości ulicy gen. Wł. Sikorskiego we Wrocławiu”; 3. Przygotowanie koncepcji kładki pieszo-rowerowej przy Bastionie Sakwowym, umożliwiające przystąpienie do dalszych prac nad utworzeniem tego połączenia w ramach zadania pn.: „Kładka pieszo-rowerowa na połączeniu Komuny Paryskiej z Bastionem Sakwowym - dokumentacja koncepcyjna.
7.	Monitoring Wrocławskiej Strategii Rozwoju Elektromobilności Działanie polega na corocznym zbieraniu, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją zadań z zakresu elektromobilności w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania.
8.	Budowa układu komunikacyjnego dla obsługi Wrocławskiego Centrum Sportu Budowa układu dróg dla zapewnienia obsługi Wrocławskiego Centrum Sportu na osiedlu Nowe Żerniki. Realizowane drogi połączą obiekt z istniejącym układem drogowym: od strony północnej z aleją Architektów, od zachodu z ulicą Żernicką oraz od wschodu z ulicą Szczecińską. Zadanie dofinansowywane ze źródeł zewnętrznych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Program rozwoju i poprawy funkcjonowania komunikacji kolejowej na terenie Wrocławia i Aglomeracji Wrocławskiej Celem Programu jest stworzenie warunków do istotnego zwiększenia kolejowych potoków pasażerskich w mieście i aglomeracji z jednoczesnym ograniczeniem generowanych przez kolej utrudnień w funkcjonowaniu dróg w mieście. W ramach programu w 2025 r. realizowane będą m.in. działania w ramach: 1. Programu KOLEJ+ „Budowa bazowej infrastruktury do uruchomienia Wrocławskiej Kolei Metropolitalnej. Poprawa jakości połączeń z Legnicy do Wrocławia na odcinku Środa Śląska – Wrocław”. 2. Kontynuacji współpracy przy opracowywaniu Koncepcji Rozbudowy Wrocławskiego Węzła Kolejowego. 3. Kontynuacji współpracy w ramach zadania „Opracowanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego dla projektu modernizacji linii kolejowej nr 143 na odcinku Oleśnica – Wrocław Mikołajów”. 4. Kontynuacji współpracy w zakresie dofinansowania dodatkowych połączeń kolejowych na terenie Aglomeracji Wrocławskiej. 5. Kontynuacji współpracy w zakresie honorowania biletów miejskiej komunikacji publicznej w przewozach kolejowych na terenie Wrocławia. 6. Ogłoszonego przez PKP PLK S.A. programu „Poprawa bezpieczeństwa na skrzyżowaniach kolejowo-drogowych w tym ich przebudowa na skrzyżowania dwupoziomowe”.
9.	
10.	Zintegrowany System Transportu Szynowego - etap IV Projekt obejmuje budowę nowej trasy tramwajowej na Swojczyce od pętli Sępólno do nowo projektowanej pętli Swojczyce wraz z parkingiem P&R.; przebudowę skrzyżowania ulic Dubois i Drobnera w zakresie poprawy dostępności przystanków komunikacji zbiorowej oraz powiązań dla pieszych i rowerzystów, a także budowę „mijanki” tramwajowej przy ulicy Przyjaźni. Planowana aplikacja o środki zewnętrzne.
11.	Nisko- i zeroemisyjny transport publiczny we Wrocławiu Projekt zakłada zakup nowego przyjaznego dla środowiska oraz osób o ograniczonej sprawności taboru przez MPK, w tym niezbędnego taboru dla uruchomienia nowych tras tramwajowych i autobusowych. Zadanie dofinansowywane ze źródeł zewnętrznych.
12.	Realizacja Wrocławskiego Programu Tramwajowego 2.0 Wrocławski Program Tramwajowy 2.0 został zaprezentowany w połowie 2022 r. W oparciu o nowy program następuje wybór kolejnych działań tramwajowych w związku z nową perspektywą unijną 2021-2027. Na 2025 r. przewiduje się kontynuację prac projektowych trasy tramwajowej na Maślice, rozpoczęcie tych prac dla kolejnych kierunków: do szpitala przy ulicy Borowskiej, na Klecinę, Jagodno oraz Księżę Wielkie wraz z przebudową trasy wzdłuż ulicy Opolskiej i przywróceniem komunikacji tramwajowej na wschodnim odcinku ulicy T. Kościuszki. Zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne rekomendowanych wariantów przebiegu trasy tramwajowej na Psie Pole.
13.	Program poprawy infrastruktury szynowej - TORYWOLUCJA Projekt zakłada poprawę istniejącej sieci tramwajowej, modernizację rozjazdów, wymiany trakcji, poprawę jakości stanu torowisk.
14.	Budowa bus-pasa na istniejącym torowisku w ciągu ulicy Bardzkiej na odcinku od ulicy Pięknej do ulicy Armii Krajowej Przebudowa torowiska typu kolejowego (odkrytego) na torowisko zabudowane wraz z przebudową sieci trakcyjnej, peronem tramwajowym w celu wykonania jezdni tramwajowo-autobusowej i integracji różnych środków komunikacji miejskiej.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
15.	Rozbudowa systemu Parkuj i jedź we Wrocławiu - Etap III Projekt obejmuje rozbudowę systemu węzłów przesiadkowych i parkingów typu Park&Ride umożliwiających komfortowe przesiadki z transportu indywidualnego na transport zbiorowy: kolejowy, tramwajowy, autobusowy. Węzły przesiadkowe wytypowane do budowy w ramach Projektu zlokalizowane są w bezpośrednim sąsiedztwie przystanków kolejowych i komunikacji zbiorowej (m.in. Leśnica, Pracze, Zakrzów, Wrocław Wojnów Wschodni, Żmigrodzka/Wołowska).
16.	Monitoring Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Wrocławia na lata 2023-2027 Działanie polega na corocznym zbieraniu, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznych dokumentów miasta w zakresie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania.
17.	Realizacja Programu Ruchu Pieszego i Rowerowego W ramach zadania realizowane są nowe trasy rowerowe, ciągi piesze, chodniki oraz infrastruktura towarzysząca. Zadania mają na celu zapewnienie ciągłości i spójności powiązań pieszych i rowerowych, powiązania w centrum i powiązania osiedli z centrum oraz komfort przemieszczenia się pieszych i rowerzystów. Zadania piesze polegają min.: na remontach chodników i poprawie bezpieczeństwa, w szczególności przy ulicach z intensywnym ruchem samochodowym oraz przy szkołach. Wszystkie te zadania uwzględnią potrzeby osób z ograniczoną mobilnością i szczególnymi potrzebami. Zadania rowerowe realizowane są według kolejności wynikającej z opracowanego Planu działań rowerowych do 2030 r. Do realizacji przygotowane są m.in. zadania związane z wojewódzką siecią tras rowerowych (tzw. Cyklostrad): Blue Velo, Via Regia, EuroVelo 9: a) dojazd do kładki u ujścia Widawy przez Las Rędziński, b) remont i wymiana nawierzchni na wałach, c) przygotowanie dokumentacji projektowej i realizacja przejścia dla pieszych i przejazdu dla rowerów w rejonie Bastionu Sakwowego. Realizowane są także działania poprawiające dostępność przystanków komunikacji zbiorowej. W 2025 r. przewidywana jest realizacja wyniesionych peronów wzdłuż ulicy Szewskiej i na placu Teatralnym oraz przystanków wiedeńskich na ulicy Sienkiewicza, a także rozpoczęcie projektowania, w ramach projektu przebudowy ulicy, na ulicy Nowowiejskiej przy skrzyżowaniu z ulicą Wyszyńskiego.
18.	Tworzenie zielonych korytarzy pieszo-rowerowych Planuje się stworzenie systemu zielonych tras pieszo-rowerowych, które połączą wszystkie ważniejsze obszary miasta i prowadzone będą przede wszystkim wzdłuż linii kolejowych i rzek. Mają stanowić wygodną i przyjazną dla wszystkich użytkowników - infrastrukturę pieszo-rowerową wzbogaconą o zielen, będącą jednocześnie elementem zielonej infrastruktury miasta. Planowane jest przygotowanie do realizacji kolejnych odcinków Promenady Krzyckiej oraz przygotowanie dokumentacji projektowej i przystąpienie do realizacji połączenia pieszo-rowerowego w korytarzu ulic Spiska-Kamienna oraz ulic Spiska-Orawska (realizacja przez inwestora zewnętrznego w ramach art. 16 Ustawy o drogach publicznych). Wybudowane zostaną zielone połączenia pieszo-rowerowe do wałów nad Ślężą i kładki pieszo-rowerowej na połączeniu ulic Francuska-Trawowa. Trwa projektowanie "Zielonej Rowerowej Osi Zachodniej" oraz realizacja drogi dla pieszych i rowerów wzdłuż rzeki Dobra na odcinku od ulicy Kłokoczyskiej do kanału Kłokoczyskiego.
19.	Monitoring Wrocławskiej Polityki Mobilności Działanie polega na corocznym zbieraniu, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznych dokumentów miasta w zakresie zrównoważonej mobilności, w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania. W ramach monitoringu przeprowadzane będą kompleksowe badania ruchu dla Wrocławia i otoczenia. Wyniki tych badań będą najważniejszym wskaźnikiem postępu realizacji polityki mobilności.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
20.	Realizacja zadania Edukacja dla mobilności aktywnej Celem zadania jest prowadzenie kompleksowych działań i akcji edukacyjnych zachęcających do poruszania się pieszo lub rowerem. Corocznie organizowaną są cykle wydarzeń, skierowanych do dzieci i dorosłych, zachęcających do aktywnego poruszania się po mieście. Najważniejsze z nich to: W kółko kręcę, Rowerowy Maj, konkurs Aktywnie Zmobilizowani i Europejski Tydzień Mobilności.
21.	Parkingi rowerowe w miejscu zamieszkania Kontynuacja pilotażowego projektu zamykanych parkingów, w formie dostosowanej do oczekiwań i wniosków płynących z pilotażu. Przewiduje się rozbudowę wiat zamontowanych w ramach pilotażu, których pojemność okazała się niewystarczająca oraz budowę nowych wiat w ramach rewitalizacji podwórz, zgodnie z postulatami zgłaszanymi w konsultacjach społecznych.

Priorytet II

Jakość środowiska i przestrzeni miejskiej

Odnowa miast i aglomeracji miejskich jest ciągłym procesem dostosowywania ich stanu zagospodarowania do zmieniających się potrzeb społeczności miejskich w celu poprawy jakości życia i funkcjonowania gospodarki miejskiej. W 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu przestrzennym. Obowiązkowym aktem prawa miejscowego, stał się Plan ogólny gminy, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W 2025 r. prace nad Planem Ogólnym dla Wrocławia będą kontynuowane.

Dla wybranych fragmentów miasta opracowywane będą także koncepcje funkcjonalno-przestrzenne obejmujące diagnozę i ocenę stanu zagospodarowania przestrzennego wraz z ustalonymi wytycznymi kierunkowymi zgodnymi z polityką przestrzenną miasta. W tym kontekście wymienić należy dążenie do tworzenia we Wrocławiu obszarów (tzw. MULTIZONES) wzmacniających wielofunkcyjny potencjał osiedli i pozwalających efektywniej wykorzystywać przestrzeń. Kontynuowane będą działania na rzecz kompleksowej ochrony i poprawy estetyki przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach architektonicznych, historycznych, zabytkowych i kulturowych.

Starania o podwyższenie jakości ładu przestrzennego będą towarzyszyć działaniom na rzecz podniesienia jakości środowiska. Kontynuowany będzie program nasadzeń i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej, którego celem jest nasycenie zielenią istniejących obiektów, zwiększenie bioróżnorodności, tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej, poprawę estetyki miasta oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych, a także stworzenie lepszych warunków wypoczynku mieszkańców. W ramach realizacji planu zazieleniania i rozbetonowywania miasta opracowane zostaną dokumentacje projektowe oraz podjęte zadania inwestycyjne roszczeniowania nawierzchni ulicy St. Żeromskiego od ulicy Nowowiejskiej do ulicy Jedności Narodowej oraz części pl. Grunwaldzkiego. W 2025 r. rozpocznie się realizacja projektu Pola Osobowickie, którego celem jest utrzymanie terenów podmokłych i związanej z nimi bioróżnorodności oraz utworzenie obszaru edukacyjno-rekreacyjnego dla mieszkańców Dolnego Śląska i turystów. Do rozwoju rolnictwa miejskiego we Wrocławiu znacząco przyczyni się działalność pierwszej Miejskiej Farmy, czyli wielkopowierzchniowego gospodarstwa rolnego w granicach administracyjnych miasta.

W przyszłym roku będzie także realizowana Kampania Wrocław nie marnuje zachęcająca do życia w stylu „less waste” („mniej odpadów”). Akcja skupi się na podnoszeniu wiedzy wśród mieszkańców nt. zasad gospodarowania i powtórnego wykorzystania odpadów (recyklingu) oraz ograniczenia potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko naturalne powodowanego nadmierną konsumpcją dóbr i zasobów naturalnych.

Poprawie jakości powietrza służyć będzie nowy program dotacji do odnawialnych źródeł energii skierowany do właścicieli oraz najemców lokali mieszkalnych i nieruchomości. Dotacje przeznaczone zostaną na inwestycje polegające na instalacji systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii do wytwarzania energii elektrycznej oraz systemów magazynujących energię elektryczną. Kontynuowane będą miejskie programy wymiany źródeł ogrzewania KawkaPlus i TermoKawka, jak również program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizowany przez Gminę Wrocław Ciepłe mieszkanie. Rozpocznie się nowy program dotacji do likwidacji zbiorników bezodpływowych i podłączeń nieruchomości mieszkalnych do kanalizacji miejskiej. Program skierowany będzie do osób fizycznych oraz wspólnot mieszkaniowych.

Kontynuowane będzie uczestnictwo Wrocławia w międzynarodowych projektach i programach, w tym Misji 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 r., NEEST- NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories (Terytoria o zerowej emisji i zrównoważone ekologicznie), LifeCoolCity - wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą (BZI) miast w procesie adaptacji do zmian klimatu, Making Cities Resilient 2030 jako tzw. Resilience Hub.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 2 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA	
■ Rewitalizacja miasta	
22.	Program rewitalizacji komunalnego zasobu mieszkaniowego W ramach programu realizowane będą: 1) modernizacje mieszkań - zmiana struktury i sposobu użytkowania, 2) roboty budowlane w budynkach komunalnych polegające na remoncie dachu, elewacji, balkonów, klatki schodowej, remoncie lub wymianie instalacji sanitarnych, elektrycznych, zmianie systemu ogrzewania z piecowego na sieciowe (tam gdzie pozwalają na to warunki techniczne) oraz likwidacja istniejących, wspólnych sanitariatów znajdujących się poza lokalami mieszkalnymi i (w miarę możliwości technicznych) wykonanie ich w obrębie lokali mieszkalnych, 3) kompleksowe zagospodarowanie wnętrz podwórzowych: niwelacja terenu, odwodnienie, oświetlenie, organizacja miejsc postojowych, organizacja miejsc składowania odpadów, budowanie placów zabaw i terenów rekreacyjnych, zagospodarowanie terenów zieleni oraz pielęgnacja zieleni.
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
■ Dbłość o ład przestrzenny miasta	
■ Generowanie i podnoszenie atrakcyjności przestrzeni publicznych	
23.	Prace nad Planem Ogólnym miasta Wrocławia Celem zadania jest przygotowanie dokumentu, który na nowo określi kierunki rozwoju miasta, zarówno w zakresie funkcjonalno-przestrzennej aktualizacji dyspozycji zawartych w obowiązującym Studium, jak również w zakresie formalno-prawnym, gdzie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadza obowiązek posiadania w każdej gminie nowego aktu planowania przestrzennego, jakim jest Plan Ogólny. Proces tworzenia i opracowania dokumentu będzie realizowany partycypacyjnie, z udziałem interesariuszy, w tym przede wszystkim z mieszkańcami Wrocławia. Proces ten bazuje na znowelizowanej ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która określa zarówno zasady prowadzenia partycypacji w procedurze planu ogólnego, jak i nieprzekraczalny termin, w którym dokument ten powinien być sporządzony.
24.	Podwyższenie poziomu ładu przestrzennego Sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ze szczególnym uwzględnieniem konieczności wzmacniania odporności miasta na kryzysy.
25.	Konstruowanie polityki przestrzennej na obszarze Wrocławia Opracowanie koncepcji funkcjonalno-przestrzennych dla wybranych fragmentów miasta - diagnoza i ocena stanu zagospodarowania, ustalenie wytycznych kierunkowych zgodnych z polityką przestrzenną miasta.
26.	Kontynuacja prac na rozwijaniem polityki rzecznej Zadanie obejmuje: opiniowanie wniosków dotyczących lokalizacji różnego typu funkcji na gruntach pokrytych wodami oraz zagospodarowanie terenów nadrzecznych, współpracę przy zagospodarowaniu terenów dawnego portu węglowego przy ujściu rzeki Oławy - marina miejska, współpracę przy organizacji obchodów Dnia Marynarza Rzecznego w 2025 r., działania w zakresie wspierania rozwoju infrastruktury związanej z żeglugą, sportem i rekreacją na wrocławskich rzekach, współpracę przy projektach związanych z renaturyzacją rzek, współpracę przy opracowywaniu planu ogólnego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów strategicznych.
27.	Program MULTIZONE - wzmacnianie wielofunkcyjnego potencjału osiedli Współpraca z przedstawicielami różnych wydziałów UMW, organizacji pozarządowych oraz innych interesariuszy w celu powstawania we Wrocławiu wielofunkcyjnych obszarów tzw. MULTIZONES. Identyfikacja potencjalnych miejsc, które mogłyby realizować potrzeby społeczne m.in. w oparciu o zgłaszane przez mieszkańców propozycje do projektów i programów realizowanych w mieście. Wdrażanie dobrych praktyk i zasad tworzenia miejsc publicznych (m.in. z programu Cities in Placemaking) w tym: uniwersalnego podejścia i elastyczności przy zachowaniu tożsamości danego miejsca, wizji miasta kompaktowego, zaangażowania mieszkańców czy efektywnego wykorzystania przestrzeni.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Realizacja konkursu Piękny Wrocław
28.	Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu na najlepszą realizację architektoniczną. Konkurs organizowany wspólnie przez Prezydenta Wrocławia i Towarzystwo Miłośników Wrocławia.
	Dbłość o podniesienie i utrzymanie poziomu atrakcyjności miejsc publicznych
29.	Kształtowanie przestrzeni publicznej skutkujące podniesieniem standardu i estetyki. Wybór miejsc, przygotowanie propozycji zagospodarowania, wzbogacenie o formy przestrzenne i elementy małej architektury poprzez konkurs, zlecenia opracowania koncepcji, negocjacje w celu pozyskania dzieł artystów.
	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej w centrum staromiejskim we Wrocławiu poprzez realizację uchwały nr LVI/1465/14 RMW z dnia 10 kwietnia 2014 r. (Park Kulturowy)
30.	Kompleksowa ochrona przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach architektonicznych, historycznych, zabytkowych i kulturowych. Zadania priorytetowe to m.in. usuwanie zabrudzeń/graffiti, usuwanie wyklejanek z witryn lokali użytkowych, likwidacja reklam, banerów czy stoisk nielegalnego handlu.
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA	
	Konkurs Wrocławska Magnolia
31.	Konkurs skierowany jest do absolwentów wrocławskich uczelni, których prace dyplomowe obejmują zagadnienia poprawy szeroko pojętej jakości życia wrocławian, w tym zwłaszcza wzmacnianie odporności miasta na kryzysy i rozwijanie lokalnej suwerenności energetycznej.
OBSZAR 12 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	
■ Poprawa jakości powietrza ■ Dostępność terenów zielonych i ochrona lasów ■ Zrównoważona gospodarka wodami opadowymi, ściekami i odpadami	
	Uczestnictwo w programie Misja 100 neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 r.
32.	Celem programu jest wsparcie i promocja 100 europejskich miast w transformacji systemowej w kierunku neutralności klimatycznej do 2030 r., przekształcenie ich w ośrodki eksperymentów i innowacji. Uczestnictwo Wrocławia w programie odbywa się poprzez realizację działań wspierających dążenie do osiągnięcia przez miasto neutralności klimatycznej. Są to następujące działania: poprawa efektywności energetycznej budynków, oświetlenia publicznego, redukcja emisji z transportu publicznego i indywidualnego, wsparcie przemysłu i rozwój technologii innowacyjnych, zrównoważone planowanie przestrzenne, rozwój terenów zieleni, zwiększanie lesistości, transformacja rolnictwa na terenie miasta, transformacja w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, budowa i kształtowanie świadomej i odpowiedzialnej społeczności miejskiej.
	Uczestnictwo w programie NEEST- NetZero Emission and Environmentally Sustainable Territories (Terytoria o zerowej emisji i zrównoważone ekologicznie)
33.	Celem programu jest wypracowanie narzędzi systemowej zmiany w funkcjonowaniu miast, które pomogą w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2030 r. Program jest realizowany w ramach uczestnictwa w Misji neutralnych klimatycznie i inteligentnych miast do 2030 r. i finansowany z programu Horyzont. W ramach programu zostanie przeprowadzona analiza zachowań społecznych i potrzeb technicznych w kontekście poprawy efektywności energetycznej różnorodnych typów budynków w 5 miastach w Polsce (Wrocław, Kraków, Łódź, Rzeszów i Warszawa), w wyniku której powstaną rekomendacje, jak skutecznie przeprowadzić proces rewitalizacji i renowacji w kontekście społecznym, ekonomicznym, legislacyjnym i technicznym.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
34.	Efektywność energetyczna Realizacja obowiązku wynikającego z ustawy o efektywności energetycznej. Zadanie jest realizowane poprzez coroczne zebranie danych od jednostek związanych z miastem w zakresie działań przez nie prowadzonych, które wpływają na zwiększenie efektywności energetycznej. Na podstawie tych danych tworzone jest zestawienie i opis działań, które publikowane jest w Biuletynie Informacji Publicznej raz w roku. Celem realizacji zadania jest tworzenie zbioru informacji, które dają ogłód w zakresie działalności poszczególnych jednostek miejskich w ramach zmniejszania zużycia energii w zasobie JST.
35.	Monitoring wdrażania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz SECAP (Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu) Monitoring działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu obejmujący coroczną inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych służącą do oceniania postępu działań związanych ze zmniejszeniem wpływu na środowisko wraz z oceną ryzyka klimatycznego i podatności na zmiany. W ramach zadania analizowany jest stan wdrażania/realizacji, aktualizacja działań objętych Planem na rzecz zrównoważonej energii i klimatu SECAP, a także działania niskoemisyjne ujmowane w harmonogramie rzeczowo-finansowym, aktualizowanym cyklicznie w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na potrzeby realizacji nowych inwestycji (w przypadku finansowania ze środków UE) oraz udzielania zwolnień z podatku od nieruchomości zgodnie z uchwałą RM. Ponadto monitoring działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu stanowi bazę wiedzy niezbędnej do bieżącego zabezpieczenia informacyjnego na rzecz zmieniającego się ustawodawstwa oraz analiz i zapytań na potrzeby projektowe lub wynikające ze zobowiązań Gminy.
36.	Wdrażanie OZE (Odnawialne Źródła Energii) na terenie obiektów miejskich Zadanie obejmuje wdrażanie OZE w obiektach będących własnością miasta. Dobór obiektów odbywa się poprzez uzgodnienia/konsultacje z zarządcami obiektów. WKE realizuje projekty na potrzeby realizacji inwestycji i zapewnia nadzór nad realizacją przedsięwzięcia. Wykonawców wyłaniają bezpośrednio jednostki.
37.	Monitoring Planu adaptacji Wrocławia do zmian klimatu Działanie polega na corocznym zbieraniu danych, analizie i prezentacji zmian związanych z realizacją strategicznego dokumentu miasta w zakresie adaptacji do zmian klimatu w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania.
38.	Wykorzystanie teledetekcji do zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą (BZI) miast w procesie adaptacji do zmian klimatu - LifeCoolCity Głównym celem projektu LIFE COOLCITY jest zwiększenie potencjału adaptacyjnego miasta poprzez wdrożenie w proces zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą innowacyjnych systemów wykorzystujących system informacji przestrzennej (GIS) i teledetekcję. W efekcie realizacji projektu powstanie system informatyczny, który będzie wspierał proces przebudowy BZI w celu redukcji powierzchni szczególnie narażonych na zmiany klimatu i ochrony zieleni spontanicznej. Miastem demonstracyjnym w projekcie jest Wrocław, dla którego zostanie przeprowadzona identyfikacja potrzeb oraz koncepcja przebudowy BZI wraz z oceną jej skuteczności w oparciu o opracowane systemy informatyczne wykorzystujące dane, produkty i wskaźniki teledetekcyjne. Ponadto powstanie platforma informacyjno-edukacyjna umożliwiająca bezpośredni dostęp do powstałych systemów informatycznych oraz będąca bazą wiedzy odnośnie zagadnień związanych z wykorzystywaniem teledetekcji w adaptacji miast do zmian klimatu. Projekt realizowany będzie w latach 2023-2029, przez konsorcjum 7 partnerów i finansowany jest z unijnego programu LIFE.
39.	Udział Wrocławia w Projekcie Making Cities Resilient 2030 jako tzw. Resilience Hub Making Cities Resilient 2030 (MCR2030) to inicjatywa prowadzona przez Biuro ONZ ds. Redukcji Ryzyka Katastrof, która ma za zadanie usprawnienie współpracy między miastami i wzajemne wsparcie na drodze do uzyskania przez nie odporności klimatycznej. Wrocław został wybrany na trzy lata jako Centrum Budowania Odporności Miast (tzw. Resilience Hub) czyli miasto, które ma polityczne i techniczne zobowiązanie do podejmowania działań w celu przeciwdziałania zagrożeniom związanym z klęskami żywiołowymi, budowaniu odporności Wrocławia oraz wspieraniu w działaniach i dzieleniu się wiedzą na ten temat z innymi samorządami.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
40.	Rozwój rolnictwa miejskiego we Wrocławiu Rozwój pierwszej Miejskiej Farmy, czyli wielkopowierzchniowego gospodarstwa rolnego w granicach administracyjnych miasta.
41.	Miejski program wymiany źródeł ogrzewania Celem programu jest ograniczenie emisji i poprawy efektywności energetycznej budynków poprzez wymianę w mieszkaniach gminnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe na inne systemy grzewcze. W ramach kompleksowej termomodernizacji podejmowane są działania obejmujące: przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej, ich ocieplenie, wymianę okien i drzwi zewnętrznych na nowe o normatywnych właściwościach izolacyjności.
42.	Miejski program wymiany źródeł ogrzewania - program dotacyjny KAWKAPlus i termoKAWKA Głównym założeniem programu jest dotowanie inwestycji polegających na likwidacji źródeł ciepła opalanych paliwem stałym i ich zamianę na podłączenie do sieci ciepłowniczej, ogrzewanie gazowe, ogrzewanie elektryczne, ogrzewanie lekkim olejem opalowym, pompą ciepła lub inne urządzenie wykorzystujące OZE, służące wyłącznie do ogrzewania. Dodatkowo w ramach programu udzielana jest dotacja na wymianę starych drewnianych okien jako wsparcie działań termomodernizacyjnych. Program skierowany jest do właścicieli oraz najemców lokali mieszkalnych i nieruchomości położonych na terenie Wrocławia.
43.	Realizacja programu Ciepłe mieszkanie Program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizowany przez Gminę Wrocław, skierowany do właścicieli lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych. Polega na udzielaniu dotacji do inwestycji z zakresu wymiany źródeł ciepła na paliwa stałe na ogrzewanie niskoemisyjne oraz wymianie okien i drzwi.
44.	Dotacje do odnawialnych źródeł energii Głównym założeniem programu jest dotowanie inwestycji polegających na instalacji systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii do wytwarzania energii elektrycznej oraz systemów magazynujących energię elektryczną poprzez dofinansowywanie mikroinstalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii i produkujących energię elektryczną w nieruchomościach, w których stanowi ona zasilanie systemów grzewczych (ogrzewanie elektryczne i pompy ciepła). Program skierowany jest do właścicieli oraz najemców lokali mieszkalnych i nieruchomości położonych na terenie Wrocławia.
45.	Realizacja Wrocławskiego programu kontroli liczebności komarów Głównym założeniem programu jest kontrolowane ograniczanie liczebności populacji komarów poprzez stosowanie zintegrowanych metod. Programem objęty jest obszar w granicach miasta Wrocławia.
46.	Ograniczanie populacji szczurów na terenie Wrocławia Zadanie realizowane na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wrocławia XXV/672/20 z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Wrocławia. Obejmuje systematyczne zmniejszanie populacji szczurów w mieście poprzez ich chemiczne zwalczanie z zachowaniem bezpieczeństwa dla ludzi, zwierząt domowych oraz innych zwierząt i organizmów żywych. Realizowane będą działania polegające na prowadzeniu zabiegów deratyzacyjnych przy jednoczesnym ograniczaniu dostępu gryzoni do pożywienia poprzez systematyczną zmianę sposobu gromadzenia odpadów na szczelne pojemniki, prowadzenie edukacji społecznej w zakresie złych praktyk sprzyjających bytowaniu szczurów w przestrzeni miejskiej. Prowadzona będzie także kampania informacyjna dla mieszkańców w zakresie prawidłowej segregacji odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem ograniczania wyrzucania jedzenia oraz rozpowszechnianie praktyk zero waste podczas pikników i spotkań z mieszkańcami.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
47.	Realizacja Programu ograniczenia uciążliwości związanych z bytowaniem dzikich zwierząt na terenie Wrocławia Program realizowany jest z myślą o zapewnieniu porządku publicznego oraz zdrowiu i życiu mieszkańców miasta.
48.	Zapewnienie opieki zwierzętom bezdomnym na terenie Gminy Wrocław w latach 2022-2026 Zadanie realizowane jest zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej Wrocławia LXV/1693/23 z dnia 9 lutego 2023 r. w sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Wrocław z wyłączeniem zwierząt dzikich. Zadanie obejmuje: zapewnienie całodobowej opieki nad zwierzętami bezdomnymi przebywającymi w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt we Wrocławiu, w tym nad zwierzętami rannymi lub poszkodowanymi w wyniku zdarzeń drogowych; ograniczenie nieplanowanego wzrostu populacji psów i kotów poprzez zabiegi sterylizacji lub kastracji chirurgicznej; trwałe znakowanie bezdomnych psów i kotów; prowadzenie szczepień profilaktycznych w celu zapobiegania rozwojowi chorób wśród zwierząt bezdomnych; zapewnienie opieki kotom wolno żyjącymi, w tym humanitarne wyłapywanie w celu sterylizacji i kastracji oraz pomoc społecznym opiekunom w dokarmianiu tych zwierząt; prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych zmierzających do adopcji zwierząt przebywających w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt we Wrocławiu.
49.	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie uwarunkowań merytorycznych, formalno-prawnych, finansowych i własnościowych Zadanie ma na celu ochronę prawną obiektów oraz obszarów cennych ze względów przyrodniczych, kulturowych, naukowych, krajobrazowych oraz historycznych mając na uwadze potrzeby obecnych jak i przyszłych pokoleń.
50.	Nadzór nad istniejącymi formami ochrony przyrody - użytkami ekologicznymi i pomnikami przyrody Zadanie realizowane w ramach nadzoru nad formami ochrony przyrody. Monitorowanie stanu zachowania elementów przyrody dla utrzymania ich we właściwym stanie, spełniającym warunki uznania za formy ochrony przyrody przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi i mienia.
51.	Nasadenia i ukwiecenia terenów zieleni miejskiej Celem zadania jest nasycenie zielenią istniejących obiektów, zwiększenie bioróżnorodności, tworzenie nowych terenów zieleni miejskiej, poprawę estetyki Miasta oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych, a także stworzenie lepszych warunków wypoczynku mieszkańców. W ramach zadania realizowana jest m.in. dostawa oraz usługa polegająca na sadzeniu i pielęgnacji drzew, krzewów ozdobnych pnączy, bylin i traw ozdobnych oraz cebul na terenach zieleni miejskiej, tj. w parkach i zieleńcach oraz zieleni przyulicznej. Ponadto dostawa materiału roślinnego tj. kwiatów rabatowych, bylin, traw ozdobnych do obsadzeń kwietników i rabat na terenach zieleni miejskiej. Ponadto realizacja zadań związanych z rozszczelnieniem nawierzchni i wprowadzaniem zieleni w miejsca wcześniej zdegradowane celem, stworzenia enklaw i miejsc wypoczynku w przestrzeni miejskiej.
52.	Realizacja zazieleniania i rozbetonowywania miasta Zadanie przewiduje opracowanie dokumentacji projektowych oraz realizację zadań inwestycyjnych w zakresie zazieleniania i rozszczelniania nawierzchni utwardzonych: ul. Żeromskiego (od ul. Nowowiejskiej do ul. Jedności Narodowej) - wprowadzenie elementów zielononiebieskiej infrastruktury (nasadenia zieleni w rozszczelnionej nawierzchni chodników lub jezdni naturalnie zasilanych wodą deszczową z dachów) oraz rozszczelnienie i zazielenienie silnie zurbanizowanej części pl. Grunwaldzkiego poprzez wprowadzenie elementów zielononiebieskiej infrastruktury (nasadenia zieleni w rozszczelnionej nawierzchni ciągów pieszo - rowerowych naturalnie zasilanych wodą deszczową z przyległych terenów utwardzonych).

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
53.	Realizacja projektu Pola Osobowickie – utrzymanie terenów podmokłych i związanej z nimi bioróżnorodności oraz utworzenie obszaru edukacyjno-rekreacyjnego dla mieszkańców Dolnego Śląska i turystów Zakres opracowania uwzględnia wykonanie dokumentacji projektowej, w tym m.in. wykonanie bilansu wód opadowych (z uwzględnieniem zaproponowanych lokalizacji urządzeń piętrzących), wskazanie lokalizacji zastawek piętrzących wodę na strumieniach Trzcianka i Mokrzyca, badań geotechnicznych gruntu dla potrzeb posadowienia projektowanych elementów, projektu zagospodarowania terenu z propozycjami rozwiązań technicznych i przyrodniczych dla zbiornika (stawu) retencyjnego oraz oceny zanieczyszczeń powierzchni ziemi dla planowanej budowy zbiornika (stawu) pod kątem wykonania ewentualnej remediacji, dla planowanej budowy zbiornika retencyjnego. Uzyskanie wszystkich niezbędnych uzgodnień, pozwoleń, decyzji pozwalających na kompleksowe wykonanie przedmiotowego zadania inwestycyjnego w tym uzyskanie pozwolenia na budowę.
54.	Realizacja Programu Rewitalizacja Zieleni, Nabrzeży i Wyp Odrzańskich Zadanie przewiduje opracowanie dokumentacji projektowych oraz realizację zadań inwestycyjnych w zakresie zagospodarowania terenów zieleni.
55.	Program dotacyjny Złap deszcz Celem Programu jest pomoc mieszkańcom Wrocławia w efektywnym gospodarowaniu wodą opadową na własnej posesji jednocześnie ograniczając zużycie wody wodociągowej, jak również redukując ilość wody odprowadzanej przeciążoną miejską siecią kanalizacyjną. Program jest dedykowany mieszkańcom Wrocławia, wspólnotom oraz spółdzielniom mieszkaniowym posiadającym tytuł prawny do dysponowania nieruchomością, czyli właścicielom, współwłaścicielom i najemcom. Program stwarza możliwość uzyskania dofinansowania do wykonania przydomowych lub balkonowych systemów deszczowych do gromadzenia i wykorzystania wód deszczowych w miejscu opadu (m.in. ogrodów deszczowych, zbiorników naziemnych i podziemnych, studni chłonnych, itp.)
56.	Dostosowanie przestrzeni szkolnych i przedszkolnych do zmian klimatu poprzez realizację programu Szare na zielone oraz projektu Lubię deszcz Program Szare na zielone - zadanie ma na celu przekształcanie terenów zewnętrznych szkół i przedszkoli w obszary mikro-zieleni przyjaznej dla uczniów przyczyniające się do poprawy jakości powietrza, zwiększania odporności na zmiany klimatu, ochrony przed hałasem, zachowaniem bioróżnorodności. Działania te pełnią także funkcje edukacyjne. Dostarczają uczniom, rodzicom, pracownikom wiedzę na temat zieleni w zrównoważonym rozwoju miasta. Projekt Lubię deszcz - zadanie polega na rozszczelnieniu niewielkich fragmentów powierzchni przy budynkach i wprowadzeniu elementów zieleni niskiej, zasilanej w deszczówkę oraz prowadzeniu spotkań edukacyjnych z młodymi wrocławianami w celu zapoznania ich z możliwościami i sposobami zagospodarowania wód opadowych. Zajęcia z dziećmi są prowadzone w formule warsztatowej, dzieci razem z prowadzącym warsztat realizują wspólnie przyszkolne i przedszkolne ogrody deszczowe.
57.	Program udostępniania kompostowników Celem programu jest edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowego kompostowania odpadów oraz promocja kompostowania odpadów na własne potrzeby. Kompostowniki są użyczane mieszkańcom posiadającym przydomowe ogródki oraz placówkom oświatowym. Urządzenia są użyczane na trzy lata, na podstawie umowy zawieranej z Gminą Wrocław. Po upływie trzech lat kompostowniki przechodzą na własność użytkownika.
58.	Dotacje do kosztów podłączenia nieruchomości do miejskiej sieci kanalizacyjnej Założeniem programu jest dotowanie inwestycji polegających na podłączaniu nieruchomości mieszkalnych położonych na terenie Wrocławia do miejskiej sieci kanalizacyjnej wraz z jednoczesną likwidacją zbiorników bezodpływowych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
59.	Kampania Wrocław nie marnuje Wrocław nie marnuje to miejska kampania zachęcająca do życia w stylu less waste. Akcja skupia się na podnoszeniu wiedzy wśród mieszkańców nt. zasad gospodarowania i powtórnego wykorzystania odpadów (recyklingu) oraz ograniczenia potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko naturalne powodowanego nadmierną konsumpcją dóbr i zasobów naturalnych. Realizowane będą wydarzenia plenerowe, warsztaty edukacyjne, kampania w mediach, a także akcje, które popularyzują ideę zrównoważonego rozwoju, gospodarki o obiegu zamkniętym - m.in. Wrocław i Rodzinne Ogrody nie marnują, Wrocław nie marnuje - bookcrossing.
60.	Kontynuacja Programu usuwania z terenu Wrocławia azbestu i wyrobów zawierających azbest Program usuwania azbestu jest istotny w zakresie ochrony powietrza w związku z emisją włókien azbestowych. W ramach programu dokonywany jest demontaż wyrobów azbestowych użytkowanych w obiektach zlokalizowanych na terenie Wrocławia oraz transport i unieszkodliwienie odpadów azbestowych.

Priorytet III

Przedsiębiorczość

Przedsiębiorczość odgrywa kluczową rolę w rozwoju gospodarczym miasta. Prowadzi do poprawy standardów życia, generuje kapitał, podnosi poziom dobrobytu. Bez licznych, sprawnie funkcjonujących i prosperujących firm różnego rodzaju i różnej wielkości oraz podmiotów ekonomii społecznej, niemożliwe jest zapewnienie miejsc pracy ani utrzymanie, nie mówiąc o podniesieniu poziomu życia mieszkańców. Dlatego też w 2025 r. kontynuowane będą działania polegające na promowaniu przedsiębiorczości, lokalnego handlu, produkcji i usług w oparciu o walory regionalne i turystyczne. Podejmowane będą inicjatywy w celu tworzenia nowych centrów lokalnych oraz wspierania już istniejących przestrzeni aktywności gospodarczej jak np. targowiska i lokalne ryneczki. Kontynuowane będzie animowanie i rozwijanie miejskiego systemu wsparcia startupów.

Realizowana będzie Strategia Przedsiębiorczości Wrocław 2030 poprzez m.in. organizację spotkań z przedsiębiorcami czy konferencji i warsztatów dla przedstawicieli lokalnego biznesu. Promocja gospodarcza Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej kierowana będzie przede wszystkim do przedsiębiorstw z branży produkcyjnej wysokich i średnich technologii, nowoczesnych usług biznesowych bądź firm prowadzących działalność zaawansowaną technologicznie. Kontynuowany będzie projekt serwisu internetowego www.wroup.pl promującego lokalnych przedsiębiorców.

Planowane jest wzmacnianie współpracy i promocji międzynarodowej wrocławskich przedsiębiorców, ułatwianie wymiany wiedzy i doświadczeń, pomoc w nawiązywaniu partnerstw i kontaktów biznesowych oraz w realizacji wspólnych projektów poprzez sieć powiązań z innymi ośrodkami miejskimi w Europie.

Inicjowane będą działania polegające na wymianie wiedzy i doświadczeń między przedsiębiorcami a naukowcami. Oferta edukacyjna szkół (zwłaszcza zawodowych) będzie dostosowywana do aktualnych potrzeb rynku pracy. Przewidziane są szkolenia, staże i praktyki zawodowe dla uczniów pogłębiające ich umiejętności zawodowe. Kontynuowane będą, w ramach Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości SKRZYŃIA, we współpracy z Wrocławskim Parkiem Technologicznym, działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 3 - DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	
■ Działania na rzecz rozwoju gospodarczego	
Inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych i biznesu / MŚP (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa)	
61.	Zadanie obejmuje promocję społecznej odpowiedzialności biznesu, inicjowanie współpracy przedsiębiorstw społecznych z firmami działającymi w oparciu o tradycyjny model biznesu, wspieranie innowacji w przedsiębiorczości społecznej, organizację giełd kooperacyjnych.
Wspieranie i animowanie wrocławskiego ekosystemu startupowego	
62.	W ramach zadania podejmowane są inicjatywy integrujące wrocławskie środowisko technologiczne i startupowe, mające na celu aktywizowanie i zachęcanie do rozwijania wspólnych inicjatyw na skalę lokalną i światową. Utrzymywanie sprawnie funkcjonującego miejskiego systemu wsparcia dla startupów, obejmującego wykorzystanie możliwości kontaktu z mentorami, partnerami, inwestorami i klientami oraz poszerzanie wiedzy firm na temat przedsiębiorczości, dotacji finansowych i innowacji stawia Wrocław w czołówce innowacyjnych miast w Polsce oraz zwiększa jego rozpoznawalność w Europie. W ramach tej działalności, pod marką Startup Wrocław organizowane są liczne wydarzenia, warsztaty, panele dyskusyjne, powstają raporty, zbierane są dane oraz promowane są sukcesy wrocławskich mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.
Realizacja Strategii Przedsiębiorczości Wrocław 2030	
63.	Realizacja zadań wskazanych w dokumencie strategicznym Przedsiębiorczy Wrocław 2030, m.in. organizacja cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami, organizacja konferencji i warsztatów promujących lokalną przedsiębiorczość, prowadzenie portalu informacyjnego o wrocławskiej przedsiębiorczości.
Inicjowanie powstawania nowych oraz wspieranie istniejących przestrzeni dla aktywności gospodarczej - w tym targowisk, lokalnych rynekczków i innych przestrzeni wielofunkcyjnych.	
64.	Zadanie obejmuje: wzmacnianie potencjału gospodarczego osiedli, stymulowanie rozwoju targowisk i ulic handlowych oraz wspieranie inicjatyw lokalnych kształtujących wśród mieszkańców i przedsiębiorców postawę współodpowiedzialności za przestrzeń miejską oraz zapewnienie miejsc dla rolników i producentów żywności.
Wspieranie potencjału społeczno-gospodarczego miasta w zakresie dotyczącym osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w ramach m.in. Integracyjnego Inkubatora Przedsiębiorczości SKRZYŃNIA	
65.	Kontynuacja działań (we współpracy z Wrocławskim Parkiem Technologicznym, jednostkami miejskimi oraz podmiotami gospodarczymi) dotyczących organizacji, wyposażenia i obsługi Centrum Informacji oferującego doradztwo z zakresu aktywizacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, udzielającego pomocy pracodawcom zamierzającym ich zatrudnić, promowanie finansowych form wsparcia w tworzeniu nowych miejsc pracy.
Promowanie przedsiębiorczości, lokalnego handlu, produkcji i usług w oparciu o walory regionalne i turystyczne	
66.	Organizacja wydarzeń okolicznościowych o charakterze gospodarczym w tym jarmarków - m.in. Jarmarku Bożonarodzeniowego oraz Świętojańskiego - uzupełnionych o walory edukacyjno-kulturalne. Wspieranie inicjatyw wzmacniających i promujących lokalny biznes; ze szczególnym uwzględnieniem rzemiosła i branży żywnościowej (gastronomia, rolnictwo, przetwórstwo).
Realizacja Programu Edukacja przedsiębiorczości	
67.	Promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców Wrocławia. Inicjowanie projektów edukacyjnych wspierających pozyskiwanie kompetencji pożądanых na rynku pracy oraz animowanie spotkań z wrocławskimi przedsiębiorcami, praktykami biznesu.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Działania wspierające zawiązywanie partnerstw naukowo-biznesowych
68.	Podejmowane działania mają na celu wypracowanie narzędzi, które pomogą przedsiębiorcom dotrzeć do naukowców z określonymi kompetencjami, których zaangażowanie jest konieczne do rozwoju firmy, a pracownikom naukowym pozwolą na praktyczne wykorzystanie swojej wiedzy i doświadczenia w środowisku biznesowym.
	Promocja gospodarcza Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej
69.	Promocja inwestycyjna Wrocławia i okolicznych gmin w celu pozyskiwania nowych firm usługowych czy produkcyjnych i tym samym tworzenia atrakcyjnych miejsc pracy dla mieszkańców. Oferta kierowana jest przede wszystkim do przedsiębiorstw z branży produkcyjnej wysokich i średnich technologii, a także nowoczesnych usług biznesowych, bądź firm prowadzących działalność zaawansowaną technologicznie (B+R), co pozwala na stałe podnoszenie jakości i konkurencyjności lokalnego rynku pracy. Zadanie obejmuje działania promocyjne pod marką Invest in Wrocław, udział w zagranicznych targach i misjach gospodarczych, organizację konferencji i targów promujących największe marki Wrocławia, jak również kompleksową obsługę inwestorów i opiekę poinwestycyjną.
	Realizacja serwisu internetowego WRO UP - Giełda Lokalnego Biznesu
70.	Głównym zadaniem projektu jest wsparcie wrocławskich firm płacących i rozliczających podatki na rzecz Gminy Wrocław. Po wypełnieniu odpowiedniego formularza przedsiębiorcy bezpłatnie publikują wizytówki swoich firm na stronie serwisu www.wroup.pl . Dzięki projektowi przedsiębiorcy będą mogli zapewnić sobie większą rozpoznawalność prowadzonej działalności, jak i dotrzeć do lokalnych klientów. Poza tym serwis pozwoli mieszkańcom Wrocławia na wspieranie wrocławskiego biznesu oraz zaoszczędzenie czasu na poszukiwania lokalnych ofert i usług.
	Wzmocnienie współpracy i promocji międzynarodowej przedsiębiorców
71.	Ułatwienie wymiany wiedzy i doświadczeń, nawiązywania partnerstw i kontaktów biznesowych oraz realizacja wspólnych projektów w ramach członkostwa Wrocławia w międzynarodowych sieciach.
	Kompleksowa pomoc dla pracodawców aglomeracji wrocławskiej w zakresie zatrudniania cudzoziemców
72.	Narzędzie wsparcia dla firm prowadzących działalność na terenie Wrocławia i aglomeracji wrocławskiej, jak również dla inwestorów rozpoczynających działalność. Głównym celem jest pomoc proceduralna dla podmiotów, które powierzają lub planują powierzyć pracę cudzoziemcom i wsparcie ich przy przygotowywaniu dokumentów niezbędnych do uzyskania zezwoleń na pracę, zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt stały. Zadanie obejmuje prowadzenie postępowań administracyjnych oraz udzielanie kompleksowych informacji dotyczących tych procedur. Tego typu działanie traktowane jest jako duży atut Wrocławia stanowiący o atrakcyjności miasta jako lokalizacji do inwestowania przez podmioty gospodarcze.
	Realizacja programów edukacyjnych odpowiadających na zapotrzebowanie rynku pracy
73.	Celem działań jest wzmocnienie oferty edukacyjnej szkół i dostosowywanie wykształcenia uczniów, zwłaszcza szkół zawodowych, do aktualnych potrzeb rynku pracy zgłoszonych przez przedsiębiorców aglomeracji wrocławskiej. Wśród zadań przewidziane są szkolenia, staże i praktyki zawodowe, działania pozwalające uczniom na dostosowanie ich wiedzy do wymagań rynku, a także pozwalające na podniesienie kompetencji zawodowych wśród nauczycieli tych szkół.

Priorytet IV

**Gospodarka
kreatywna
i innowacyjna
powiązana z nauką**

Warunkami innowacyjności są koncentracja przedsiębiorstw średniej i wysokiej technologii, obecność odpowiednich zasobów kapitału ludzkiego oraz instytucje generujące i wspierające innowacje, takie jak szkoły wyższe, instytuty badawcze, parki naukowo-technologiczne. Nie ulega wątpliwości, że innowacyjność gospodarki jest ściśle związana z wysokim poziomem edukacji na wszystkich poziomach. Osiągnięcie jak najwyższej jakości kształcenia pozwoli w przyszłości wykorzystać w gospodarce umiejętności, talenty i zdolności kształconych dzisiaj dzieci i młodzieży.

W celu podnoszenia jakości kształcenia we Wrocławiu, jak również atrakcyjności nauczania kontynuowane będą projekty w zakresie m.in.: współpracy szkół z uczelniami wyższymi, stosowania nowych technologii w nauczaniu (z wykorzystaniem Wrocławskiej Platformy Edukacyjnej), realizacji atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych czy projektów wspierających naukę języków obcych. W przypadku tych ostatnich ważną rolę odgrywają partnerstwa szkół i międzynarodowe wymiany młodzieży szkolnej – polsko-niemiecka i polsko-ukraińska. Program Promovere Talenta czy Centrum Kreatywności Talent wspierać będą uzdolnionych uczniów wrocławskich szkół w rozwijaniu kluczowych kompetencji. Na poziomie szkół wyższych kontynuowane będzie wsparcie dla Funduszu Aktywności Studenckiej oraz Wrocławskiej Inicjatywy Doskonałości Naukowej.

Prowadzona będzie współpraca z uczelniami wyższymi w celu wypracowania narzędzi i monitorowania zmian rynkowych oraz innowacyjnych rozwiązań dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców w zakresie szybkiego reagowania na powyższe zmiany.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
	Innowacyjność wrocławskiej edukacji Podniesienie jakości i innowacyjności kształcenia poprzez współpracę szkół z uczelniami wyższymi (patronat, interaktywne pokazy naukowe), realizację projektów wspierających naukę języków obcych (wymiany międzynarodowe m.in. w ramach programu Erasmus+, szkół partnerskich oraz Polsko-Niemieckiej i Polsko-Ukraińskiej Wymiany Młodzieży), rozwój kreatywności i myślenia krytycznego; zwiększanie atrakcyjności nauczania - nowe technologie w nauczaniu (w tym zdalnym, z wykorzystaniem Wrocławskiej Platformy Edukacyjnej), ofertę atrakcyjnych zajęć pozalekcyjnych w ramach programów unijnych we wrocławskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Wspieranie i rozwijanie kluczowych kompetencji uzdolnionych uczniów w ramach Wrocławskiego Programu Wspierania Uzdolnionych - Promovere Talenta.
74.	Centrum Kreatywności Talent - kompleksowe wsparcie uczniów zdolnych poprzez identyfikację uzdolnień i talentów, warsztaty edukacyjne, współpraca z instytucjami naukowymi, staże, działania dla nauczycieli i rodziców. Realizacja programu Wrocławska edukacja po pandemii: 1. praca zespołowa - wdrożenie nowych metod pracy z uczniami, dopasowanych do aktualnej rzeczywistości i potrzeb, powrót do pracy zespołowej, metoda projektu - budowanie relacji, 2. aktywność fizyczna - promocja aktywnych form spędzania czasu, propozycje zajęć, które łączą różne aktywności, np. biegi na orientację, edukacja w ruchu 3. zachowanie higieny cyfrowej, 4. wykorzystanie doświadczeń i zasobów nauczania na odległość w nauczaniu stacjonarnym oraz we współpracy z rodzicami oraz realizacji nauczania indywidualnego. Patronat uczelni wyższych nad klasami w szkołach ponadpodstawowych, w szczególności nad oddziałami biologiczno-chemicznymi liceów ogólnokształcących.
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE	
75.	Wrocławska inicjatywa doskonałości naukowej Realizacja działań na rzecz wsparcia procesów pozyskiwania przez wrocławskich naukowców najbardziej prestiżowych międzynarodowych grantów naukowych oraz skutecznej publikacji artykułów w pismach o wysokim prestiżu w świecie nauki.
76.	Fundusz Aktywności Studenckiej (FAST) Program wsparcia działalności dla kół naukowych, organizacji oraz grup studenckich afiliowanych przy wrocławskich uczelniach i instytutach PAN. Celem programu jest wsparcie przedsiębiorczości akademickiej, kreatywności oraz doskonałości naukowej studentów i doktorantów, jak również międzynarodowa popularyzacja ich osiągnięć.
77.	Współpraca z uczelniami w celu badania zmian rynkowych i innowacyjnych rozwiązań dla MŚP (mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa) Wspieranie MŚP w szybkim reagowaniu na zmiany rynkowe, społeczne i geopolityczne - podejmowanie działań z uczelniami wyższymi w celu wypracowania narzędzi i monitorowania zmian, m.in. na rynku pracy (w tym rynek pracy 50+), w wybranych sektorach gospodarki oraz wypracowywanie rekomendacji dla miasta i przedsiębiorców.

Priorytet V

**Zdrowi i aktywni
mieszkańcy**

Zdrowie mieszkańców zarówno wymiarze indywidualnym, jak i społecznym stanowi fundamentalny warunek prawidłowego rozwoju każdej społeczności. Należy przy tym pamiętać, że ogólny stan zdrowia danej osoby obejmuje nie tylko dobrostan fizyczny, ale także psychiczny i społeczny. I wszystkie te aspekty należy uwzględniać.

We wzajemnej, ścisłej zależności pozostają ze sobą zdrowie i szeroko rozumiana aktywność. Dlatego w 2025 r. kontynuowane będą różnego rodzaju działania profilaktyczne, terapeutyczne i edukacyjno-informacyjne, jak również projekty i programy aktywizujące oraz integrujące, promujące zwiększenie aktywności fizycznej, postawy prozdrowotne i zdrowy styl życia, budujące poczucie świadomości zdrowotnej, kształtowanie postaw sprzyjających samorozwojowi i odpowiedzialności za zdrowie i życie własne.

We Wrocławiu od lat podejmowane są starania na rzecz poprawy sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnościami i zapobiegania ich społecznemu wykluczeniu. Oprócz kontynuacji dotychczasowych zadań (np. działalność Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej), w 2025 r. pojawią się także nowe. Przy ulicy Morawskiej powstanie modelowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne, które dysponować będzie salami terapeutycznymi, pracownikami, gabinetem lekarskim i psychoterapeutycznym oraz 5 sypialniami dostosowanymi dla osób z niepełnosprawnościami. Realizowany będzie także projekt polegający na przygotowaniu i prowadzeniu tzw. mieszkań wspomaganych, przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami, w których otrzymają pomoc w wykonywaniu codziennych czynności czy wsparcie w realizacji kontaktów społecznych. Powstanie schronisko dla osób w kryzysie bezdomności. Uruchomione zostanie Centrum Wsparcia Rodziny, pomagające rodzinom, w których wychowują się dzieci i młodzież z niepełnosprawnością oraz dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej. Nowym zadaniem będzie w 2025 r. organizacja półkolonii dla dzieci z niepełnosprawnościami.

Ponadto kontynuowane będzie tworzenie i wdrażanie programu deinstytucjonalizacji usług społecznych, czyli przeniesienie jak największej liczby usług z instytucji do środowiska lokalnego, np. organizowanie i realizowanie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.

Za sprawę niezwykle ważną dla poprawy stanu zdrowotnego mieszkańców uznaje się podniesienie sprawności fizycznej oraz poprawę kondycji u dzieci i młodzieży. Służy temu różnorodność oferty dyscyplin sportowych, programy szkolenia dzieci i młodzieży w zespołowych grach sportowych. Od lat realizowana jest budowa i przebudowa infrastruktury sportowej (bloków sportowych i basenów) w placówkach oświatowych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	
	Deinstytucjonalizacja usług społecznych
78.	Przygotowanie i wdrażanie lokalnego planu deinstytucjonalizacji usług społecznych we Wrocławiu we współpracy z odbiorcami programu, potencjalnym dostawcami usług społecznych, w tym z podmiotami ekonomii społecznej.
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
	Zdrowo i sportowo
	Budowa, przebudowa lub rozbudowa infrastruktury sportowej (bloków sportowych i basenów) w placówkach oświatowych, dostępność atrakcyjnej infrastruktury sportowej szkół dla społeczności lokalnej.
79.	Realizacja projektów edukacyjnych mających na celu: podnoszenie sprawności fizycznej uczniów, promowanie wzorców aktywności fizycznej, kształtowanie postaw sprzyjających samorozwojowi i odpowiedzialności za zdrowie i życie własne oraz innych, realizacja projektów Porusz serce oraz Zgoda to dar życia. Tak, chcę być dawcą we współpracy z Uniwersytetem Medycznym oraz Poltransplant Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnym, zapewnienie dzieciom i młodzieży zajęć rekreacyjno-wychowawczych w okresie ferii zimowych i wakacji letnich poprzez organizację półkolonii i otwartych sal.
	Promowanie zdrowego stylu życia poprzez: zwiększenie aktywności fizycznej, kształtowanie prozdrowotnych postaw i w konsekwencji zapobieganie rozwojowi nadwagi i otyłości oraz innym chorobom przewlekłym, różnorodność oferty dyscyplin sportowych, naukę pływania dla klas III, budowę nowoczesnych bloków żywienia, ofertę zdrowych posiłków na każdą porę roku przy włączeniu szkół branży gastronomicznej.
	Wsparcie szkół i placówek we współpracy z uczelniami wyższymi i podmiotami leczniczymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie dbałości o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz zapobiegania sytuacjom trudnym, w szczególności w sytuacjach kryzysowych.
OBSZAR 9 - OCHRONA ZDROWIA	
	Prowadzenie Wrocławskiej Akademii Pierwszej Pomocy
80.	To cykl szkoleń dla mieszkańców Wrocławia w różnym wieku i stopniu zaawansowania wiedzy, odbywających się w przestrzeni całego miasta (zasoby lokalowe Rad Osiedli, szkół, NGO, parafii), a także online, we współpracy i pod opieką merytoryczną Uniwersytetu Medycznego. Całość wpisana jest w kampanię społeczną wspierającą nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu. Celem działalności akademii jest szerzenie poczucia odpowiedzialności i empatii względem anonimowych osób potrzebujących pomocy w nagłych wypadkach, nabywanie umiejętności reagowania w sytuacjach zagrażających zdrowiu lub życiu.
	Rozwijanie programów z zakresu poprawy jakości opieki nad matką i dzieckiem
81.	Prowadzone są działania wspierające rodziców w przygotowaniu do rodzicielstwa, poprzez systematyczną kontrolę w okresie ciąży, porodu oraz opiekę nad dzieckiem. Realizacja programu leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego. Wsparcie rodzin w opiece nad dzieckiem z wrodzoną wadą rozwojową.
	Programy promocji zdrowia i profilaktyki chorób u dzieci i młodzieży
82.	Programy są realizowane w środowisku opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży, np. Profilaktyka próchnicy zębów u dzieci w wieku przedszkolnym 3-5 lat, Zapobieganie próchnicy zębów u uczniów wrocławskich szkół podstawowych i Edukacja zdrowotna w profilaktyce nadwagi i otyłości u dzieci i młodzieży. Równocześnie prowadzone są działania edukacyjne dla rodziców, uczniów i nauczycieli oraz profilaktyczne, przeciwdziałające zaburzeniom zdrowotnym i chorobom.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
83.	Budowanie partnerstwa podmiotów w zakresie wzmacniania zdrowia publicznego oraz promowania dobrych praktyk Rozszerzanie działań w zakresie budowania partnerstwa na rzecz zdrowia publicznego, ukierunkowanych na diagnozowanie i rozwiązywanie problemów zdrowotnych. Działania te pozwolą na opracowywanie optymalnych strategii, promowanie najlepszych praktyk w zakresie zdrowia publicznego oraz poszukiwanie nowych rozwiązań podnoszących jakość opieki zdrowotnej.
84.	Realizacja programów promujących zdrowy styl życia oraz wczesne wykrywanie chorób cywilizacyjnych Przygotowywanie i wdrażanie programów edukacyjnych i polityki zdrowotnej, ukierunkowanych na eliminowanie czynników wywołujących choroby cywilizacyjne i umożliwiających wczesne wykrywanie chorób. Programy, ze względu na ich zdrowotną i społeczną wartość, są modyfikowane w zależności od zdiagnozowanych potrzeb zdrowotnych, zmieniających się standardów postępowania oraz wskaźników epidemiologicznych. Kontynuowane będą programy polityki zdrowotnej m.in.: Zapobieganie próchnicy zębów u uczniów wrocławskich szkół podstawowych, Program profilaktyki powikłań cukrzycy - stopa cukrzycowa, Program profilaktyki nowotworów skóry pn. „Znamiona pod lupą”.
85.	Działania informacyjno-edukacyjne, profilaktyczne i terapeutyczne, dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy Działania ukierunkowane są na rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym tzw. „dopalaczy” oraz uzależnień behawioralnych, jak również rozwijanie oferty pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym. Zadania dotyczą: prowadzenia działalności informacyjno-edukacyjnej, realizacji programów profilaktyki uzależnień w środowisku dzieci i młodzieży, tworzenia warunków do aktywnego stylu życia w przestrzeni publicznej miasta, udzielania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz doskonalenia umiejętności zawodowych realizatorów. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy koncentrują się na wsparciu osób doświadczających przemocy, szczególnie w środowisku domowym, poprzez wczesną interwencję w miejscu zdarzenia oraz prowadzenie specjalistycznej pomocy dla ofiar i terapii dla sprawców przemocy. Przeprowadzenie oceny skutków wprowadzonych ograniczeń sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Wrocławia, w tym limitów zezwoleń i godzin sprzedaży napojów alkoholowych w punktach handlowych, na podstawie badań i analiz.
86.	Budowanie poczucia świadomości zdrowotnej i społecznej oraz promowanie postaw prozdrowotnych poprzez realizację kampanii społeczno-zdrowotnych i stałą współpracę z mediami Działania w zakresie promowania zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób i przeciwdziałania uzależnieniom w tym behawioralnym. Kształtowanie odpowiedzialnych postaw społecznych i zdrowotnych poprzez kampanie zdrowotne i społeczne oraz działania edukacyjno-informacyjne. Kampanie realizowane będą z aktywnym udziałem partnerów, którymi są podmioty lecznicze, organizacje pozarządowe, instytucje, placówki oświatowe i inne. Istotnym zadaniem jest utrzymanie partnerstwa z mediami.
87.	Programy dotyczące ochrony zdrowia psychicznego w środowisku dzieci, młodzieży i osób dorosłych Działania obejmujące edukację zdrowotną, poradnictwo specjalistyczne, pomoc interwencyjną i terapeutyczną realizując placówki medyczne, organizacje pozarządowe i instytucje.
88.	Wzmacnianie systemu opieki nad osobami niesamodzielnymi, starszymi, przewlekłe i nieuleczalnie chorymi, przebywającymi w środowisku domowym Pomoc choremu, jego rodzinie i opiekunom w zorganizowaniu opieki poprawiającej jakość życia oraz pozwalającej na jak najdłuższe pozostanie chorego lub osoby niesamodzielnej w środowisku domowym. Wdrażanie nowoczesnych form wsparcia rodziny w opiece nad chorym, m.in. teleopieka, usługi wsparcia wytchnieniowego itp.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
89.	Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Wrocławia poprzez zintegrowanie działań w zakresie edukacji zdrowotnej, profilaktyki chorób zakaźnych (grypy, HIV, STI) Działania ukierunkowane są na zmniejszenie liczby zachorowań na choroby zakaźne, w tym przenoszone drogą płciową. Prowadzone są działania edukacyjne i profilaktyczne, Punkt Bezpłatnego Testowania w kierunku obecności wirusa HIV wraz z poradnictwem okołotestowym. Osoby zakażone kierowane są do specjalistycznych ośrodków leczniczych (w tym Poradni Nabytych Niedoborów Odpornościowych). Przeprowadzane są szkolenia informacyjno-edukacyjne dla różnych grup odbiorców, działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla osób z problemem HIV/AIDS.
90.	Realizacja programu Aktywny samorząd Formy wsparcia przewidziane i opisane w programie adresowane są do osób fizycznych. Dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. Odnoszą się do likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym likwidacji bariery transportowej, barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, barier w przemieszczaniu się, pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. Dotyczą pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, szkolenia kadr samorządów oraz organizacji pozarządowych z zakresu problematyki niepełnosprawności.
91.	Realizacja programu wspierania osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnościami oraz niesamodzielnych Realizacja Gminnego programu wspierania osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz niesamodzielnych. Rozwijanie infrastruktury systemu pomocy i wsparcia, zapewnienie miejsc pobytu, zabezpieczenie potrzeb bytowych osób w podeszłym wieku, z niepełnosprawnościami i niesamodzielnych. Realizacja programu zapewnia odciążenie instytucjonalne systemu pomocy społecznej. W ramach zadania realizowane są również projekty na rzecz Domów Pomocy Społecznej i Dziennych Domów Pomocy.
92.	Podnoszenie umiejętności społecznych i zawodowych nieaktywnych zawodowo wrocławian poprzez realizację zatrudnienia socjalnego Realizacja zadania zgodnie z zapisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie ułatwiająca powrót na rynek pracy, wsparcie finansowe w zatrudnieniu socjalnym.
93.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami - Wrocławski Zakład Aktywności Zawodowej Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością poprzez prowadzenie Wrocławskiego Zakładu Aktywności Zawodowej w formie samorządowego zakładu budżetowego Gminy Wrocław.
OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA	
■ Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym	
94.	Realizacja programu Razem Program Razem skierowany jest do dzieci, młodzieży, rodziców i osób dorosłych potrzebujących wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Celem jest otoczenie opieką w trudnych sytuacjach społecznych, adaptacyjnych związanych ze środowiskiem edukacyjnym, rówieśniczym oraz domowym młodych wrocławian. Oczekiwanym efektem jest: zapobieganie trudnościom w sferze rozwoju społeczno-emocjonalnego, wsparcie rodziców i innych dorosłych w budowaniu dobrych relacji z dzieckiem, skutecznej komunikacji, motywacji i akceptacji zmiany. Program jest realizowany poprzez m.in. takie projekty jak: Inkubator kompetencji wychowawczych, Inkubator rozwoju osobistego, warsztaty wsparcia psychologicznego w szkołach oraz budowanie relacji poprzez projekt Sztafety Dobrych Międzykulturowych Relacji.
95.	Organizacja transportu osób z niepełnosprawnościami Ułatwienie integracji społeczno-zawodowej osób z potrzebami wsparcia w zakresie mobilności poprzez zapewnienie przez Gminę Wrocław usługi indywidualnego/zbiorowego transportu. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin poprzez ograniczanie barier społecznych, w tym transportowych. Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
96.	Organizacja półkolonii dla dzieci z niepełnosprawnościami Zapewnienie opieki i zagospodarowanie czasu dla dzieci z niepełnosprawnościami, tym samym wsparcie rodzin dzieci z niepełnosprawnościami podczas okresu wakacyjnego, gdy placówki opiekuńcze mają przerwy urlopowe.
97.	Aktywna integracja osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także doświadczających przemocy objętych wsparciem MOPS, realizowana w ramach projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych poprzez zastosowanie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym. Działania projektowe koncentrują się m.in. na zwiększeniu poziomu kompetencji osobistych, aktywności społecznej, praktycznych umiejętności życiowych i korzystania z e-usługi, Internetu.
98.	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością Głównym celem programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Zadania są realizowane przez MOPS oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi, finansowane ze środków Funduszu Solidarnościowego - beneficjenci mogą skorzystać z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności i funkcjonowaniu w życiu społecznym. Część jest realizowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego PLUS w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027, w ramach projektu partnerskiego Razem łatwiej. Wrocławski asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością. Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług społecznych w formie asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami we Wrocławiu.
99.	Program Opieka Wytchnieniowa Program Opieka Wytchnieniowa adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Zadanie realizuje MOPS oraz we współpracy z organizacjami pozarządowym. Program finansowany jest ze środków Funduszu Solidarnościowego (realizowany w formie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego) oraz ze środków gminy Wrocław (która dofinansowuje funkcjonowanie 4 miejsc całodobowej opieki wytchnieniowej działających w organizacjach pozarządowych oraz działanie nowego Ośrodka Wsparcia- Mieszkania wytchnień w ramach projektu partnerskiego SAMO-Dzielnia edycja 2).
100.	Realizacja programu Za życiem Program realizowany jest zgodnie z założeniami ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin. Celem programu jest umożliwienie rzeczywistej i pełnej integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcie psychologiczne, społeczne, funkcjonalne i ekonomiczne ich rodzin. Program adresowany jest do: kobiet w ciąży, zwłaszcza powikłanej, dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie, nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, wady powstałe w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu, osób dorosłych z niepełnosprawnością oraz ich rodziców.
101.	Prowadzenie mieszkań poprojektowych wraz z realizacją usług społecznych Udostępnienie mieszkań poprojektowych, w których osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym mogą przejść trening samodzielności, nabyć umiejętności radzenia sobie z codziennym życiem, skorzystać z poradnictwa i usług socjalnych. Funkcjonowanie mieszkań umożliwia płynne i bezpieczne przejście od pobytu w zinstytucjonalizowanej placówce do samodzielnego zamieszkania. Mieszkania poprojektowe to mieszkania prowadzone w związku z utrzymaniem trwałości realizowanych wcześniej projektów z środków EFS i EFRR.
102.	Realizacja projektu Respektum Celem projektu jest wsparcie dla przedsiębiorców w przełamywaniu barier w procesie zatrudniania i rekrutacji osób w spektrum autyzmu. Działania w ramach projektu obejmują w szczególności spotkania warsztatowe i konsultacyjne z przedsiębiorcami, w trakcie których mogą m.in. dowiedzieć się, w jaki sposób stworzyć miejsce pracy przyjazne osobom w spektrum.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Prowadzenie mieszkań dostępności na potrzeby osób z niepełnosprawnościami
103.	Utworzenie, na terenie Pensjonatu dla Osób Starszych przy ulicy Kamieńskiego, 5 mieszkań dostępności na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Jest to rozszerzenie działalności Pensjonatu będącego w strukturach MOPS. Przystosowanie mieszkalnych segmentów na potrzeby osób z niepełnosprawnościami zwiększy ofertę MOPS ukierunkowaną na osoby będące w trudnej sytuacji życiowej ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę, potrzebujące wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu.
	Prowadzenie mieszkań interwencyjnych dla osób po zdarzeniach losowych lub sytuacjach kryzysowych
104.	Utworzenie i prowadzenie dwóch mieszkań interwencyjnych przy ulicy Mierniczej. Celem utworzenia i funkcjonowania mieszkań interwencyjnych jest chwilowe zapewnienie warunków mieszkaniowych osobom, które znalazły się w sytuacji uniemożliwiającej im pobyt w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Pobyt w mieszkaniach jest bezpłatny, ma charakter interwencyjny i krótkotrwały.
	Klub Integracji Społecznej
105.	Prowadzenie działań w ramach Klubu Integracji Społecznej jako miejsca reintegracji społeczno-zawodowej. Wsparcie aktywizacyjne niepracujących mieszkańców Wrocławia poprzez szkolenia, uczestnictwo w warsztatach, poradnictwo, kursy zawodowe, rozwój hobby.
	Budowa i prowadzenie Noclegowni wraz z Ogrzewalnią
106.	Budowa noclegowni z ogrzewalnią i izolatorem dla osób w kryzysie bezdomności. Całodobowa noclegownia będzie oferowała przez cały rok 80 miejsc, ogrzewalnia 50 miejsc uruchamianych w okresie zimowym. Placówki pozwolą zabezpieczyć w podstawowe potrzeby bytowe osoby bezdomne oraz zapobiegać przypadkom śmierci z powodu wychłodzenia. W placówkach prowadzone będą również warsztaty kompetencji społecznych dla osób w kryzysie bezdomności. Noclegownia i Ogrzewalnia są placówkami interwencyjnymi, które składają się na system pomocy skierowany do osób w kryzysie bezdomności.
	Budowa Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego
107.	Inwestycja przewiduje budowę modelowego Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego wraz z zagospodarowaniem terenu zlokalizowanego przy ulicy Morawskiej. Budynek będzie przeznaczony dla 20 dorosłych osób ze spektrum autyzmu, z czego 5 miejsc przeznaczono do całodobowej opieki. Projekt inwestycji uwzględni zapewnienie odpowiednich warunków dla pobytu osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów z salami terapeutycznymi, pracowniami, gabinetem lekarskim i psychoterapeutycznym oraz 5. sypialniami dostosowanymi dla osób z niepełnosprawnościami.
	Przygotowanie i prowadzenie mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami
108.	W mieszkaniu wspomaganim dla osób z niepełnosprawnościami świadczone są usługi bytowe, praca socjalna, pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu, pomoc w celu realizacji kontaktów społecznych oraz w celu utrzymania lub rozwijania niezależności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Wsparcie w mieszkaniu wspomaganim jest przyznawane na czas określony. Zadanie jest realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
	Budowa i prowadzenie schroniska dla osób w kryzysie bezdomności
109.	Przebudowa i organizacja schroniska oferującego usługi opiekuńcze przeznaczonego dla osób w kryzysie bezdomności. Nowa forma placówki umożliwi świadczenie usług opiekuńczych 62 osobom wymagającym częściowej (nie przez całą dobę) pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i opieki higienicznej. W szczególnych przypadkach osoby bezdomne (posiadające decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej) będą mogły tutaj uzyskać tymczasowe schronienie na czas oczekiwania na umieszczenie w DPS.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Organizowanie i realizowanie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich
110.	Organizowanie i realizowanie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich obejmujących głównie proste czynności służące zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych – podstawową opiekę higieniczną, pomoc w załatwianiu codziennych spraw, sprzątanii mieszkania czy robieniu zakupów, a także zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
OBSZAR 11 – RODZINA	
	Reintegracja społeczna seniorów w ramach Dziennego Domu Senior +
111.	Prowadzenie Dziennego Domu Senior+ kierującego ofertę do osób powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, w tym cierpiących na choroby neurodegeneracyjne (otępienne) we wczesnej fazie. W ramach zadania prowadzone są działania aktywizujące seniorów o charakterze rekreacyjnym, pielęgniarstwo-opiekuńczym, rehabilitacyjno-gimnastycznym, treningu umysłu, wsparcia psychologicznego, kulturalno-oświatowym, reintegracji społecznej i socjalnym.
	Realizacja Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych dwa plus trzy i jeszcze więcej
112.	Realizacja Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych dwa plus trzy i jeszcze więcej ma na celu wspomaganie rodzin wielodzietnych przez: organizację czasu wolnego dzieci z rodzin wielodzietnych (wejścia do ZOO, na baseny, lodowiska, do kina teatru i inne), realizację programów wspomagających. W celu podniesienia efektywności i atrakcyjności planuje się integrację Programu Pomocy dla Rodzin Wielodzietnych z programem Nasz Wrocław poprzez dedykowaną aplikację internetową.
	Uruchomienie Centrum Wsparcia Rodziny
113.	Projekt skierowany będzie do dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością oraz dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej z terenu gminy Wrocław, a także rodziców dzieci z niepełnosprawnością i opiekunów zastępczych. Głównym celem uruchomienia Centrum Wsparcia Rodziny będzie rozwój i profesjonalizacja pomocy rodzinom oraz rodzinom zastępczym. Zadanie zostanie zlecone organizacji pozarządowej w trybie ustawy o pożytku publicznym. Prowadzone będą działania w zakresie arteterapii, muzykoterapii, warsztatów zainteresowań dla dzieci i młodzieży oraz warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców, opiekunów zastępczych.
	Dostosowywanie do potrzeb liczby miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz systematyczne podnoszenie jakości świadczonych usług
114.	Rozwijanie infrastruktury miejskich żłobków oraz wspieranie niepublicznych żłobków, klubów dziecięcych i opiekuna dziennego. Celem jest utrzymanie poziomu objęcia opieką co najmniej 45% populacji dzieci do 3 lat.
	Działania na rzecz wrocławskich rodzin
115.	WROśnij we Wrocław: głównym celem akcji jest upamiętnienie narodzin najmłodszych mieszkańców Wrocławia przez posadzenie przez uczestników akcji drzew. Wydarzenie propaguje odpowiedzialność i troskę o otaczającą nas przyrodę, kształtuje postawy proekologiczne wśród mieszkańców Wrocławia oraz umacnia więzi rodzinne i rozwój społeczności lokalnej, a także zwiększa powierzchnię terenów zieleni w mieście. Wrocławska Wyprawka dla nowo narodzonych wrocławian - celem projektu jest budowanie poczucia tożsamości lokalnej oraz przekazanie w atrakcyjny sposób pakietu informacji nt. form i możliwości wsparcia rodziny we Wrocławiu.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 14 - KULTURA FIZYCZNA	
■ Realizacja programów aktywizujących ■ Organizacja imprez sportowych	
Realizacja programów rozwoju dyscyplin sportowych	
116.	Szkolenie dzieci i młodzieży w zespołowych grach sportowych. Realizacja, w ciągu roku szkolnego, programów: Basketmania, Footballmania, Handballmania i Volleymania.
Realizacja programów wspomagających szkolenie sportowe	
117.	Szkolenie dzieci i młodzieży w sekcjach klubowych poprzez realizację Programu Młodzieżowego Centrum Sportu, Programu Grup Szkolenia Podstawowego i Szkolenia w Sportach Walki. Szkolenie i udział w rozgrywkach wrocławskich klubów sportowych w sporcie profesjonalnym oraz realizacja programu Wrocławski Football.
Organizacja wybranych ogólnopolskich i międzynarodowych imprez sportowych	
118.	Zadanie jest realizowane w formie wsparcia wrocławskich klubów sportowych, organizacji pozarządowych, związków sportowych, spółek akcyjnych i spółek z o.o., które organizują i przeprowadzają imprezy sportowe dla mieszkańców Wrocławia i osób przebywających na terenie miasta. Są to dofinansowane projekty związane z imprezami o charakterze sportowym (od lokalnych imprez sportowych poprzez ogólnopolskie i międzynarodowe imprezy sportowe).
Organizacja Wrocławskiej Integracyjnej Olimpiady Młodzieżowej	
119.	Cykliczne wydarzenie polegające na przeprowadzeniu rozgrywek współzawodnictwa sportowego wśród młodzieży. Założeniem jest uczestnictwo zarówno zawodników z niepełnosprawnościami, jak i pełnosprawnych oraz przeprowadzenie turnieju w standardowych oraz integracyjnych dyscyplinach sportowych w ramach jednego wydarzenia.

Priorytet VI

Miasto otwarte

„Miasto Otwarte” to miasto oparte na zasadach różnorodności, pluralizmu i inkluzywności; to przestrzeń debaty i sporu, a jednocześnie współpracy i konstruktywnego dialogu między jednostkami i różnymi środowiskami, między rodowitymi wrocławianami a przybyszami -zarówno tymi, którzy przybywają do Wrocławia na pewien czas, jak i tymi, którzy pragną osiąść tu na stałe.

Cechą „miasta otwartego” jest gościnność, toteż w 2025 r. kontynuowana będzie kampania Studiuj i pracuj we Wrocławiu promująca miasto jako atrakcyjne miejsce do studiowania, zamieszkania i rozwoju kariery. Działania obejmą m.in. wsparcie doradcze i proceduralne dla obcokrajowców, którzy planują skorzystać z szerokiej oferty studiów na wrocławskich uczelniach oraz osób planujących zatrudnienie we wrocławskich firmach usługowych lub produkcyjnych (z uwzględnieniem działań adaptacyjnych dla migrantów przebywających we Wrocławiu).

W „Mieście Otwartym” współistnieją ze sobą różne kultury; aby owo współistnienie było twórcze i płodne w 2025 r. kontynuowane będą działania m.in. na rzecz rozwoju Dialogu Międzykulturowego i Dialogu Kultur, służące realizacji wizji Wrocławia jako wspólnoty mieszkańców, żyjących we wzajemnym szacunku bez względu na swoje pochodzenie, odrębność kulturową, język czy religię.

W związku z uczestnictwem Wrocławia od 2021 r. w Sieci Miast Międzykulturowych, realizowane będą działania wspierające mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące we Wrocławiu w zakresie zachowania tożsamości, promocji ich kultury i tradycji np. warsztaty artystyczne, festiwale, obchody rocznicowe. Szczególnie ważne będzie rozwijanie działań wynikających z doświadczeń w przyjmowaniu uchodźców z Ukrainy i ich włączania społecznego, środowiskowego i zawodowego.

Promowanie wielokulturowości nabiera sensu wówczas, kiedy miasto ma bogatą ofertę kulturalną i może poszczycić się wydarzeniami kulturalnymi o wysokiej randze. Na 2025 r. zaplanowane zostały m.in. Przegląd Piosenki Aktorskiej, Międzynarodowy Festiwal Filmowy Nowe Horyzonty, Międzynarodowy Festiwal Wroclavia Cantans, Festiwal Gitarowy Rekord Guinnessa, festiwal Jazz nad Odrą, Kinomural, Festiwal Survival. Jak co roku do Wrocławia przybędą artyści i pisarze na przyznanie nagród dla twórców kultury: Wrocławskiej Nagrody Artystycznej, Literackiej Nagrody Europy Środkowej Angelus oraz Wrocławskiej Nagrody Poetyckiej Silesius. Wszystkie te wydarzenia, imprezy i inicjatywy kulturalne posiadają samoistną wartość, ale jednocześnie promują Wrocław jako nowoczesny ośrodek życia literackiego, muzycznego, teatralnego, plastycznego. Na 2025 rok zaplanowano również prace projektowe inwestycji związanych z działalnością kulturalną polegających na budowie, przebudowie i/lub modernizacji m.in. Ośrodka Postaw Twórczych Zamek, Muzeum Architektury czy nowej siedziby BWA.

„Miasto Otwarte” przyjazne jest dla przedstawicieli wszystkich pokoleń, stanowiąc Przestrzeń Trzeciego Wieku, włączającą, aktywizującą i rozwijającą potencjał seniorów. Spośród realizowanych w tym zakresie projektów wymienić można takie jak: Miasto Pokoleń, Miasto Przyjazne Seniorom, Otwarty Klub Seniora, Cyfrowa Przestrzeń bez Barrier, Przestrzeń Kultury, Synergia Ciała i Umysłu, NIEzapomniane Tradycje oraz Społeczny Instytut Trzeciej Generacji.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA	
■ Informacja o działaniach miasta	
Partnerstwo samorządu i uczelni Wrocławia - budowa współpracy międzynarodowej	
120.	Budowa międzynarodowej sieci współpracy miejsko-akademickiej ze szczególnym uwzględnieniem miast partnerskich Wrocławia.
Realizacja Programu Fundusz Osiedlowy	
121.	Kontynuacja realizacji Funduszu Osiedlowego. Fundusz Osiedlowy, jest obok Wrocławskiego Budżetu Osiedlowego oraz Mikrograntów, elementem budżetu partycypacyjnego we Wrocławiu. W ramach Funduszu Osiedlowego każde Osiedle zyskuje możliwość decydowania o inwestycjach istotnych w skali osiedla w ramach środków będących w jego dyspozycji w danej edycji Funduszu. Zważywszy na fakt, że zgłoszenie przez Osiedle inwestycji musi być poprzedzone przeprowadzeniem lokalnych konsultacji, Fundusz Osiedlowy stanowi istotny element kształtowania ładu przestrzennego na Osiedlach i tworzeniu silnych społeczności lokalnych. Co istotne jego zasady zostały wypracowane przez funkcjonujący, także obecnie, Zespół ds. Reformy jednostek Pomocniczych Gminy Wrocław, który dalej pracuje nad rekomendacjami dla Prezydenta Wrocławia.
Zabytkowa infrastruktura transportu zbiorowego	
122.	Realizacja działań zmierzających do optymalnego wykorzystania zabytkowej infrastruktury transportu zbiorowego. W ramach zadania wykorzystana zostanie koncepcja promocji zabytkowej infrastruktury transportu zbiorowego, jako jednej z atrakcji turystycznych Wrocławia. Kontynuacja działań w ramach programu Urbact IV projektu pn.: Green Place. Let's do it together!.
OBSZAR 5 - PROMOCJA	
Kampania Studiuj i pracuj we Wrocławiu	
123.	Promocja Wrocławia jako atrakcyjnego miejsca do studiowania, zamieszkania i rozwoju kariery (pod markami Study in Wrocław oraz Live in Wrocław) przy jednoczesnym wsparciu kandydatów w procedurach związanych z podejmowaniem nauki i pracy. Grupa docelowa to obcokrajowcy, którzy planują skorzystać z szerokiej oferty studiów na wrocławskich uczelniach, a także osoby zdecydowane na zatrudnienie we wrocławskich firmach usługowych lub produkcyjnych. Działania obejmują m.in. wsparcie doradcze i proceduralne zagranicznych kandydatów na studia i do pracy (z uwzględnieniem działań adaptacyjnych dla migrantów przebywających we Wrocławiu), udział w międzynarodowych targach edukacyjnych, a także rozwój inicjatyw związanych z zaangażowaniem studiujących i pracujących obecnie we Wrocławiu obcokrajowców.
Popularyzacja Wrocławia jako atrakcyjnego ośrodka turystycznego	
124.	W ramach promocji turystycznej Wrocławia przewiduje się realizację następujących działań: opracowanie i przygotowanie materiałów promocyjnych przedstawiających Wrocław jako atrakcyjne miejsce dla turystyki kulturowej, aktualizacja informacji o bazie noclegowej miasta i regionu, udział w targach turystycznych w kraju i za granicą, promocja miasta na stronie internetowej visitwroclaw i mediach społecznościowych, prezentacja potencjału turystycznego miasta.
Prowadzenie działalności informacyjnej o życiu w mieście pod hasłem Wrocław twoje klimaty	
125.	Celem zadania jest utrwalenie wizerunku miasta przyjaznego mieszkańcom, otwartego dla gości, oferującego wysoką jakość życia. Organizowanych będzie szereg wydarzeń o charakterze kulturalnym, rodzinnym i rekreacyjno-sportowym. Prowadzone będą kampanie poprzedzone konsultacjami społecznymi z udziałem mieszkańców (m.in. ambient i on-line). Przeprowadzona będzie kampania Rozlicz PIT we Wrocławiu.
Wrocław jako miasto o wszechstronnej ofercie kulinarnej - działalność informacyjna adresowana do mieszkańców miasta	
126.	W ramach zadania realizowane będą: promocja Wrocławia jako miasta o wszechstronnej ofercie kulinarnej, odtwarzanie wrocławskiej kuchni regionalnej, współpraca z restauratorami i hotelarzami - lobbowanie na rzecz wprowadzenia do stałego menu przepisów kuchni regionalnej, promocja kuchni regionalnej na portalu Smaki Wrocławia.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
127.	Organizacja interdyscyplinarnej gry Dzień Paszportu To inicjatywa Konsulatu Honorowego Indii i władz Miasta. Celem jest pokazanie międzykulturowego charakteru miasta, w którym znajdują się konsulaty, organizujące swoje siedziby właśnie we Wrocławiu w odpowiedzi na potrzeby przybywających do miasta obcokrajowców. Wydarzenie organizowane jest w formie interdyscyplinarnej gry, podczas której dzieci zdobywają pieczętki danego konsulatu w specjalnie przygotowanym „wrocławskim” paszporcie. Wydarzenie adresowane jest do uczniów wrocławskich szkół podstawowych.
128.	Prowadzenie kampanii Wrocław na językach świata W ramach kampanii wrocławianie, jako wolontariusze, uczą obcokrajowców mieszkających we Wrocławiu języka polskiego. Oprócz nauki języka ma miejsce także integracja społeczności cudzoziemców i wrocławian, a także zwiększenie kompetencji cudzoziemców niezbędnych na rynku pracy.
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
129.	Blisko, bezpiecznie, nowocześnie Szkoła i przedszkole na każdym osiedlu: dostosowanie liczby miejsc w przedszkolnej edukacji publicznej poprzez budowę nowych obiektów oraz rozbudowę istniejących budynków szkolnych i przedszkolnych na potrzeby utworzenia przedszkoli i zespołów szkolno-przedszkolnych. Miejsce dla rowerów przy każdej szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Podniesienie jakości życia i zapewnienie niezależności obywateli, którzy w szczególności ze względu na stan zdrowia, wiek czy niepełnosprawność napotykać na ograniczenia mobilności i percepcji w życiu codziennym (w szczególności zapewnienie dostępności dla uczniów z niepełnosprawnością). Dostosowanie bazy oświatowej i zapewnienie dostępności - program Dostępność Plus. Kształtowanie w obiektach oświatowych kreatywnych przestrzeni sprzyjających produktywnemu i skutecznemu uczeniu się. Popularyzacja metod i rozwiązań dotyczących projektowania przestrzeni edukacyjnej. Organizacja procesu nauczania z wykorzystaniem różnych narzędzi, także technologicznych, w tym sztucznej inteligencji. Rozszerzenie systemu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla dzieci/uczniów, odbudowywanie relacji społecznych, zwiększanie poczucia bezpieczeństwa w Internecie (we współpracy ze specjalistami w tej dziedzinie). Wsparcie szkół w zwalczaniu przemocy i agresji w szkole - uruchomienie zespołów interwencyjnych w ramach działania poradni psychologiczno-pedagogicznych. Miejski Program Profilaktyki Logopedycznej - systemowe wspomaganie rozwoju mowy i języka dzieci w wieku przedszkolnym oraz zapobieganie trudnościom w uczeniu się dzieci klas I-III, w celu osiągnięcia sprawności komunikacyjnej, językowej oraz właściwego dla wieku poziomu rozwoju emocjonalnego. Wsparcie szkół i placówek w zakresie radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych (poradnik).

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
130.	Dialog w edukacji
	Realizacja projektów edukacyjnych na wszystkich poziomach edukacyjnych w celu: przeciwdziałania postawom nacjonalistycznym i ksenofobicznym; kształtowania postaw tolerancji i szacunku dla innych nacji, przekonań, kultur i religii; budzenia dumy z własnej historii i dziedzictwa narodowego. Budowanie dobrych relacji - Dialog Międzykulturowy, projekt Szkoła Dialogu.
	Wspieranie idei samorządności i promowanie inicjatyw obywatelskich, w szczególności działań Młodzieżowej Rady Miasta Wrocławia, samorządów uczniowskich (wdrażanie budżetu wspierającego aktywność samorządów uczniowskich); upowszechnianie wśród młodzieży idei wolontariatu, promowanie pozytywnych zachowań, przeciwdziałanie przemocy i agresji, realizacja programu sprawiedliwości naprawczej.
	Edukacja regionalna – program Szkoła Promująca Turystykę, konkursy w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia. Wspieranie organizacji konkursów przez szkoły, w tym w ramach Wielkiej Nagrody Wrocławia.
	Edukacja obcokrajowców - prowadzenie klas przygotowawczych we wrocławskich szkołach. Działania integrujące młodzież polską i obcojęzyczną.
	Edukacja wielokulturowa - promowanie otwartości i tolerancji wobec odmienności kulturowych, w tym Program integracji społeczności romskiej.
131.	Wrocław stolicą czytania - projekt realizowany w ramach akcji Cały Wrocław czyta obejmuje swym zasięgiem placówki na wszystkich poziomach edukacyjnych.
	Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej przy realizacji Programu 2+3 i więcej.
	Edukacja w przyszłość
	Dostosowanie kształcenia uczniów szkół zawodowych do wymagań konkurencyjnego rynku pracy w wymiarze krajowym i europejskim poprzez opracowanie i wdrożenie efektywnych systemów kształcenia młodzieży oraz doskonalenie nauczycieli szkół zawodowych, a także analizy potrzeb rynku pracy i ich korelacji z nowym systemem kształcenia, we współpracy z uczelniami wyższymi, przedsiębiorcami i Agencją Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej.
	Inicjatywy zwiększające kompetencje zawodowe absolwentów, realizacja staży zagranicznych w ramach programu Erasmus +, Kształcenie i Szkolenie Zawodowe, działanie Branżowych Centów Umiejętności.
	Podnoszenie prestiżu i jakości szkolnictwa zawodowego: promocja kształcenia w zawodzie, zwiększenie oferty kształcenia zawodowego na poziomie zawodów robotniczych i technicznych - dostosowanie do potrzeb rynku pracy (kształcenie dualne na poziomie wszystkich typów szkoły zawodowej) i rozszerzenie udziału szkół zawodowych w strukturze kształcenia ponadpodstawowego.
	Upowszechnienie kształcenia zawodowego w formach pozaszkolnych na kwalifikacyjnych kursach zawodowych oraz na kursach umiejętności zawodowych (w tym certyfikowanych) we współpracy z pracodawcami.
	Tworzenie klas patronackich w szkołach zawodowych w oparciu o współpracę z pracodawcami i wyższymi uczelniami.
	Kształtowanie prozawodowych postaw wśród uczniów - systemowe doradztwo zawodowe na każdym etapie edukacyjnym.
	Modernizacja kształcenia zawodowego wynikająca z ukierunkowania szkół na zawody przyszłości (specjalizacja szkół w obrębie zawodów poprzez innowacje), doposażenie pracowni zawodowych.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 8 - SZKOLNICTWO WYŻSZE	
	Promocja nauki wśród społeczności lokalnej
132.	Promocja nauki wśród społeczności lokalnej poprzez organizację wizyt wybitnych naukowców oraz szczególnie ważnych dla Miasta konferencji, jak również innych - otwartych dla mieszkańców Wrocławia - wykładów popularnonaukowych, wystaw, praktycznych warsztatów oraz spektakli popularno-naukowych prowadzonych przez samorząd miejski oraz liderów wrocławskiego środowiska akademickiego w ramach programu Wrocławskie Centrum Akademickie.
	Akademia Młodych Uczonych i Artystów
133.	Akademia Młodych Uczonych i Artystów jest miejską przestrzenią dla interdyscyplinarnego spotkania młodych, wybitnych wrocławskich naukowców i artystów. Jest także zespołem opiniotawczo-doradczym w sprawach wspierania rozwoju akademickiego i naukowego Wrocławia. Do zadań Akademii należy m.in. wsparcie procesu decyzyjnego miasta w zakresie polityki współpracy ze środowiskiem akademickim.
	Nagroda Wrocławska Profesura im. Fritza Sterna
134.	Kluczowym kryterium wyboru, obok doskonałości naukowej, jest wybitna działalność społeczna kandydata poprzez zaangażowanie jego dorobku w proces tworzenia wzajemnego porozumienia pomiędzy narodami i kulturami, wspieranie walki z uprzedzeniami i nienawiścią oraz budowy świadomego społeczeństwa obywatelskiego. Celem przedsięwzięcia jest wiązanie z miastem wybitnych przedstawicieli świata nauki i innych autorytetów światowych.
	Serwis internetowy Akademicki Wrocław
135.	Rozbudowa treści dostępnych w internetowym serwisie Akademicki Wrocław o materiały popularyzujące wiedzę naukową oraz dostarczające informacji na temat najciekawszych inicjatyw wrocławskiego środowiska akademickiego w oparciu m.in. o artykuły poświęcone bieżącym osiągnięciom wrocławskiej nauki i na temat wydarzeń organizowanych przez uczelnie, ogłoszenia konkursów organizowanych przez miasto Wrocław w ramach programu Wrocławskie Centrum Akademickie oraz o dokumentację projektów realizowanych przez samorząd miejski we współpracy ze środowiskiem akademickim.
	Wrocławska Nagroda Naukowa
136.	Wrocław, podobnie jak inne znane miasta akademickie, posiada swoją nagrodę naukową. Trafia ona w ręce naukowca lub artysty, który dzięki swym interdyscyplinarnym aktywnościom wybitnie służy integracji wrocławskiego środowiska akademickiego.
	Studencki Program Stypendialny
137.	Program przeznaczony jest dla laureatów olimpiad przedmiotowych, studentów wyjeżdżających studiować na zagranicznej uczelni, a także doktorantów wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami naukowymi.
	Stypendia solidarnościowe dla osób działających na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych
138.	Inicjatywa ta jest wyrazem solidarności władz Wrocławia z wszystkimi ludźmi, którzy ze względu na niestabilną sytuację polityczną we własnej ojczyźnie, działania władz prowadzące do pogwałcenia podstawowych praw i swobód obywatelskich zmuszeni są do opuszczenia swojego kraju. Bezpośrednimi adresatami tego programu są studenci i doktoranci studiujący we Wrocławiu (Polacy i obcokrajowcy) podejmujący działania na rzecz wolności obywatelskich oraz przemian demokratycznych w Europie i na świecie.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 10 - POMOC SPOŁECZNA	
■ Realizacja programów przeciwdziałających wykluczeniom społecznym	
Akademicki Program Wsparcia Seniorów	
139.	Program partnerstwa samorządu, środowiska akademickiego na rzecz wsparcia aktywności, edukacji oraz rozwoju podstaw przedsiębiorczych w środowiskach seniorów wrocławskich.
Program Wrocławskie Atelier Aktywności Zawodowej	
140.	Program, którego adresatem są wrocławianie w każdym wieku, oferuje udział w warsztatach pokazujących od praktycznej strony różne formy aktywności zawodowej i przedsiębiorczości (od zaawansowanej technologicznie i naukowo do rzemieślniczej).
Prowadzenie działalności pn. Przestrzeń Trzeciego Wieku (PTW)	
141.	Głównymi celami Przestrzeni Trzeciego Wieku jest wzmocnienie aktywizacji i rozwój potencjału seniorów oraz stworzenie platformy wymiany wiedzy i doświadczeń (środowisko nauki i praktycy) w obszarze edukacji, nauki, kultury (m.in. koncerty, warsztaty, prelekcje, konferencje, porady i konsultacje, wydarzenia okolicznościowe, wystawy, występy grup senioralnych, działalność naukowa). Realizowane projekty: Otwarty Klub Seniora, Cyfrowa Przestrzeń bez Barrier (wspierający seniorów w zakresie poruszania się w świecie nowych technologii), Przestrzeń Kultury, Synergia Ciała i Umysłu, NIEzapomniane Tradycje oraz Społeczny Instytut Trzeciej Generacji konsolidujący potencjał naukowy i biznesowy w celu wzmocnienia działań na rzecz seniorów. W ramach Instytutu realizowane jest wsparcie seniorów w zakresie prawnym, psychologicznym, z zakresu pomocy społecznej oraz technologicznym, a także zarządzanie potencjałem trzeciej generacji. Wprowadzenie na stałe w kalendarz PTW obchodów Dnia Czesława Rodziewicza, kampania społeczna dotycząca przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych, Kampania SeniorFit 2 x w roku, Igrzyska Sportowe Aglomeracji Wrocławskiej - SeniorCup.
Budowanie społeczeństwa obywatelskiego opartego na solidaryzmie międzypokoleniowym	
142.	Celem zadania jest aktywizacja i integracja osób starszych oraz poprawa jakości ich życia. W ramach zadania realizowane są projekty m.in. Dni Seniora, Akademia Rozwoju Seniora, Dni Babci i Dziadka, Wrocławska Karta Seniora i Aglomeracyjna Karta Seniora (Srebrna, Złota - w tym Taxi 75+, Szmaragdowa), Miejsca Przyjazne Seniorom, Miasto Pokoleń, Szkoła Liderów, Wrocławskie Filmowe Centrum Seniora, Akademia Dojrzałej Przedsiębiorczości, Wrocławszy stulatkow. Realizowane są także projekty medialne: cykl audycji radiowych i telewizyjnych o charakterze informacyjnym.
Organizacja nieodpłatnych i kontrolowanych prac na cele społeczne oraz promowanie idei sprawiedliwości naprawczej poprzez działanie Wrocławskiego Centrum Sprawiedliwości Naprawczej	
143.	Zorganizowanie osobom skazanym prawomocnym wyrokiem, nieodpłatnych i kontrolowanych prac na cele społeczne. Osoby te pracują przy usuwaniu z powierzchni obiektów elementów graficznych wyrażających mowę nienawiści. Poprzez realizację projektu promowana jest idea sprawiedliwości naprawczej.
OBSZAR 13 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	
■ Organizacja wydarzeń kulturalnych	
■ Wsparcie Dialogu Międzykulturowego	
Organizacja uroczystości wręczenia nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego	
144.	Przygotowanie corocznej uroczystości wręczenia Nagrody Jana Nowaka-Jeziorańskiego. Nagroda została ustanowiona 4 czerwca 2004 r. przez Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Miasto Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Uniwersytet Wrocławski oraz Kolegium Europy Wschodniej. Jest uhonorowaniem osób, których działalność przyczyniła się do obalenia komunizmu, odzyskania przez Polskę niepodległości oraz do budowy i kształtowania społeczeństwa obywatelskiego zarówno w Polsce, jak i w Europie Środkowej i Wschodniej.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
145.	Realizacja programu przyznawania nagród Wrocławia w dziedzinie kultury W ramach programu przyznawana jest m.in. Wrocławska Nagroda Artystyczna w różnych kategoriach, Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus, Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius, nagrody teatralne Arlekin.
146.	Realizacja programu wsparcia dla wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych Realizacja programu upamiętniania historii oraz wsparcia wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych. Celem jest edukacja społeczna i historyczna. W ramach zadania prowadzone są również działania na rzecz wsparcia wrocławskich środowisk kombatanckich oraz osób represjonowanych w tym min.: wsparcie w zakresie działalności organizacji zrzeszających i wspierających środowisko, udziału przedstawicieli w uroczystościach rocznicowych, organizacji wydarzeń okolicznościowych dla kombatantów i osób represjonowanych.
147.	Realizacja projektu Parki ESK Emocje Sport Kultura Realizacja projektu ma za zadanie zachęcać mieszkańców do aktywnego trybu życia, spędzania czasu w parkach i organizacji własnych wydarzeń społecznych, integracyjnych, kulturalnych, edukacyjnych i sportowych w plenerze. Wydarzenia prowadzone są w 12 parkach na terenie miasta Wrocławia, w ramach projektu przygotowywana jest infrastruktura techniczno-logistyczna umożliwiająca organizację wydarzeń przygotowywanych wspólnie z organizacjami pozarządowymi i społecznością lokalną. Projekt realizowany w okresie letnim.
148.	Realizacja projektów kulturalnych o najwyższym znaczeniu i randze Organizacja m.in.: Przeglądu Piosenki Aktorskiej, Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Nowe Horyzonty i działalności kina Nowe Horyzonty, Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans, Festiwalu Gitarowy Rekord Guinnessa, festiwalu Jazz nad Odrą, Kinomural, Festiwal Survival.
149.	Wsparcie społecznych podmiotów kultury Wsparcie dla organizacji pozarządowych prowadzących instytucje kultury jako podmioty społeczne: Stowarzyszenia Nowe Horyzonty, Centrum Sztuki WRO, Ad Spectatores, Teatr Układ Formalny, Art Transparent.
150.	Organizacja obchodów Święta Wrocławia Cykl imprez związanych z obchodami Święta Wrocławia.
151.	Promocja Wrocławia jako nowoczesnego ośrodka życia muzycznego, teatralnego, sztuk wizualnych Współpraca z artystami i środowiskami artystycznymi, organizacjami pozarządowymi, w tym organizacja otwartych konkursów na realizację projektów kulturalnych, współpraca z zagranicą w zakresie kultury, w tym wsparcie wyjazdów artystów za granicę.
152.	Realizacja inicjatyw nawiązujących do tradycji historycznej i patriotycznej Współorganizacja i organizacja uroczystości w ramach świąt państwowych i lokalnych.
153.	Realizacja programu Stypendyści Wrocławia Przyznawanie stypendiów utalentowanym uczniom i studentom zajmującym się twórczością artystyczną oraz profesjonalnym artystom.
154.	Nowe projekty inwestycyjne związane z działalnością kulturalną Zadania dotyczące opracowania dokumentacji projektowych i realizacji robót w zakresie budowy, przebudowy i/lub modernizacji obiektów służących edukacji i działalności kulturalnej, w tym: siedziba Ośrodka Postaw Twórczych Zamek, nowa siedziba BWA, siedziba Muzeum Architektury, Impart oraz pałac Schaffgotschów.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Wsparcie programów dotyczących materialnego dziedzictwa kulturowego Wrocławia
155.	Działania na rzecz kompleksowej ochrony i poprawy estetyki przestrzeni publicznej o najwyższych wartościach architektonicznych, historycznych, zabytkowych i kulturowych.
	Wsparcie działań na rzecz odbudowania pozycji Wrocławia jako ważnego ośrodka produkcji filmowej
156.	Współfinansowanie Dolnośląskiego Konkursu Filmowego oraz Film Commission wspólnie i w równej części z Województwem Dolnośląskim.
	Realizacja projektu Otwarta Przestrzeń Kultury
157.	Ideą projektu jest wykorzystanie wnętrza zabytkowego kościoła pw. św. Jana Nepomucena w Parku Szczytnickim i stworzenie w nim przestrzeni, w której mieszkańcy mogą nieodpłatnie uczestniczyć w wydarzeniach społeczno-kulturalnych, takich jak: pokazy filmowe, spotkania literackie, rozmowy z podróżnikami, wystawy, koncerty oraz zwiedzanie obiektu z przewodnikiem. Otwarta Przestrzeń Kultury jest dostępna i otwarta dla ludzi młodych, seniorów oraz rodzin z dziećmi – wszystkich, którzy chcą wziąć udział w przygotowanych wydarzeniach, ale również je zorganizować.
	Wrocławskie Potańcówki
158.	Taneczne spotkania, do udziału w których zapraszamy nie tylko mieszkańców, ale także turystów i gości niezależnie od ich wieku. Celem projektu jest aktywizacja mieszkańców Wrocławia oraz umożliwienie zawierania, budowania i rozwijania dobrych (także międzypokoleniowych i międzykulturowych) relacji poprzez wspólną zabawę. Każda z potańcówek ma swój temat przewodni – najczęściej jest nim rodzaj muzyki, którym zachęcamy do wspólnej zabawy. W wiosenno-letnim sezonie spotykamy się kilkakrotnie głównie na pl. Wolności, ale także w kilku innych lokalizacjach.
	Realizacja działań na rzecz rozwoju dialogu międzykulturowego i spójności społecznej
	Opracowanie i wdrażanie lokalnej polityki międzykulturowej. Kontynuowane będą zadania w ramach realizacji wizji Wrocławia jako wspólnoty mieszkańców, którzy żyją we wzajemnym szacunku bez względu na swoje pochodzenie, odrębność kulturową, język czy religię. W oparciu o wytyczne Sieci Miast Międzykulturowych, dotychczasowe doświadczenia i rekomendacje, przygotowane i wdrażane będą założenia miejskiej polityki międzykulturowej, ukierunkowane na włączanie i partycypację migrantów/ek w życie wrocławskiej wspólnoty, wsparcie procesów adaptacyjnych oraz tworzenie warunków do międzykulturowej integracji społecznej i dialogu, której celem jest budowanie spójności społecznej i wspieranie różnorodności kulturowej.
159.	Wsparcie procesów adaptacyjno-integracyjnych (m.in. WroMigrant, Przejście Dialogu). Rozwój działań w zakresie wsparcia informacyjnego, konsultacyjnego i szkoleniowego dla nowych mieszkańców z uwzględnieniem dostępności językowej, w szczególności w języku polskim, ukraińskim, białoruskim, rosyjskim i angielskim m.in. w ramach Miejskiego Punktu Informacji dla Migrantów/ek i Uchodźców/czyń – WroMigrant WCRS. Rozwój działań na rzecz dialogu międzykulturowego, partycypacji oraz integracji, rozumianej jako proces dwukierunkowy obejmujący zarówno nowych mieszkańców jak i środowisko przyjmujące, w ramach przestrzeni międzykulturowych spotkań pn. Przejście Dialogu WCRS oraz w środowisku lokalnym w ramach współpracy międzysektorowej.
	Podnoszenie kompetencji międzykulturowych służb publicznych. Organizacja cyklicznych szkoleń wzmacniających kompetencje międzykulturowe w szczególności wśród pracowników/czek urzędu, jednostek miejskich i innych służb publicznych oraz podmiotów prowadzących działania na rzecz aktywności społecznej i lokalnej. Zakres tematyczny szkoleń, obejmuje m.in. zapobieganie stereotypizacji i uprzedzeniom, wzmacnianie umiejętności komunikacji i rozwiązywania konfliktów, kształtowanie postawy otwartości wobec innych osób oraz umiejętność reagowania na przejawy mowy nienawiści, dyskryminację i przemoc.
	Wspólnie o międzykulturowości - międzysektorowa współpraca i wymiana doświadczeń. Wspólnie o międzykulturowości to cykliczne spotkania sieciujące pracowników urzędu, instytucji, organizacji, nowych mieszkańców- migrantów/ek i uchodźców/czyń, służb działających na rzecz rozwoju dialogu międzykulturowego i integracji we Wrocławiu. Zadanie jest organizowane i realizowane we współpracy z organizacjami społecznymi. Spotkania mają na celu wzmacnianie współpracy, wymianę informacji, analizowanie i definiowanie priorytetowych potrzeb, dzielenie się dobrymi praktykami, a także wspólne wypracowywanie odpowiedzi na aktualne wyzwania w obszarze międzykulturowości.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
160.	Działania na rzecz Dialogu Kultur, mniejszości narodowych i etnicznych oraz obcokrajowców we Wrocławiu Celem zadania jest promowanie postawy otwartości, wspieranie mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących we Wrocławiu w zakresie zachowania tożsamości, kultury, języka i tradycji oraz promowanie wielokulturowości miasta. W ramach zadania realizowane są działania na rzecz mniejszości (np. warsztaty artystyczne, festiwale), wsparcie obchodów rocznic mniejszości. Szczególnie ważne będzie rozwijanie działań wynikających z doświadczeń w przyjmowaniu uchodźców z Ukrainy i ich integracji społecznej, środowiskowej i zawodowej.

Priorytet VII

Governance

Zarządzanie miastem, zwłaszcza miastem dużym, to złożony proces, w którym biorą udział rozmaici interesariusze. Oprócz władz administracyjno-politycznych są to różnego rodzaju instytucje, organizacje pozarządowe, środowiska społeczne, jak też mieszkańcy występujący - indywidualnie lub grupowo – z inicjatywami i postulatami dotyczącymi spraw miejskich. Dzieje się to obecnie w nowych warunkach technologicznych, ekonomicznych i demograficznych, w czasie kiedy wyłaniają się nowe formy komunikacji, kooperacji i interakcji między tymi interesariuszami, mającymi do dyspozycji nowe narzędzia techniczne i systemy informacyjne umożliwiające współ i zarządzanie na różnych poziomach. W dziedzinie nowych, inteligentnych technologii i usług (z uwzględnieniem sztucznej inteligencji) kontynuowana będzie współpraca miasta z przedstawicielami uczelni, instytucji naukowych oraz przedsiębiorstw.

Przyspieszająca cyfryzacja zarządzania rozszerza zakres e-administracji i e-usług dla mieszkańców Wrocławia. W 2025 r. realizowany będzie program transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027. Kontynuowana będzie modernizacja systemu informacji przestrzennej Wrocławia. W celu ułatwienia i usprawnienia kontaktu mieszkańców z urzędnikami w zakresie obsługi Programu Nasz Wrocław funkcjonować będzie Czat wideo. Docelowo narzędzie może zostać wdrożone w innych komórkach Urzędu Miejskiego, w sprawach, w których nie jest wymagana osobista obecność klienta.

Coraz lepszemu zarządzaniu miastem służy doskonalenie Zintegrowanego Systemu Zarządzania obejmującego szkolenia dla audytorów i pracowników w celu podnoszenia ich kompetencji i wiedzy. Działać będzie, podobnie, jak w latach poprzednich, Wrocławska Akademia Samorządowa, w której radni miejscy i osiedlowi pogłębiają wiedzę na temat zarządzania miastem. Prowadzone będą działania na rzecz aktywności i partycypacji obywatelskiej dzieci i młodzieży.

W ramach – będącej elementem współzarządzania – partycypacji społecznej będzie, tak jak w latach poprzednich, funkcjonował Wrocławski Budżet Obywatelski. Realizowany będzie ogólnomiejski program Mikrogranty wspierający inicjatywy oddolne z zakresu działań kulturotwórczych i więziotwórczych. Organizowane będą konsultacje społeczne. Wdrażana będzie także Polityka współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023-2027. W ramach wolontariatu kontynuowane będą działania z zakresu wzmacniania kompetencji społecznych i organizacyjnych, rozwoju działań oraz promocji inicjatyw i aktywności mieszkańców. Na stronie www.wolontariat.wroclaw.pl dostępna jest baza ofert wolontariatu z różnych obszarów społecznej aktywności, a oprogramowanie informatyczne Generator NGO umożliwia sprawną realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i ich rozliczanie.

Kontynuowana będzie działalność Wrocławskich Akademickich Zespołów Zadaniowych stanowiących formułę współpracy służb miejskich ze środowiskiem naukowym i artystycznym polegającą na angażowaniu interdyscyplinarnych zespołów akademickich w konsultowanie i rozwiązywanie problematycznych zagadnień miejskich. W zakresie bezpieczeństwa publicznego od lat rozwijany jest system monitoringu wizyjnego miasta, realizowany kolejno w poszczególnych rejonach i dzielnicach Wrocławia. W szeroko rozumianym bezpieczeństwie mieści się także przystąpienie do prac nad Polityką żywnościową Miasta, co jest konsekwencją podpisanego przez Prezydenta Wrocławia Paktu Mediolańskiego. Dokument będzie odpowiedzią na różne wyzwania, w tym: jak zapewnić dostępność do żywności, ograniczyć jej marnowanie, podnosić świadomość żywieniową i zmieniać nawyki oraz wspierać rozwój interdyscyplinarnych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
OBSZAR 4 - ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PROMOCJA	
■ Wydatkowanie środków publicznych w sposób partycypacyjny ■ E-administracja ■ Informacja o działaniach miasta	
161.	Wrocławski Budżet Obywatelski (WBO) W 2025 r. planowana jest realizacja zadań WBO wybranych w głosowaniu na przełomie września i października 2024 r. W 2025 r. rozpoczyna się nabór projektów w ramach kolejnej edycji, które następnie zostaną poddane pod głosowanie mieszkańców i realizacji w kolejnym roku.
162.	Realizacja programu Nasz Wrocław oraz Nasz Wrocław Max Celem programu Nasz Wrocław jest zachęcenie mieszkańców, dla których Wrocław na co dzień jest centrum ich życia, do korzystania z jego atrakcji kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych. Mieszkańcy miasta, rozliczający się z podatku dochodowego w jednym z właściwych dla Wrocławia urzędów skarbowych, mają możliwość skorzystania z atrakcyjnych zniżek oferowanych przez partnerów programu. Nasz Wrocław Max skierowany jest do osób zameldowanych we Wrocławiu. Zachęca do spełniania obowiązku meldunkowego i skorzystania ze zniżek i ofert partnerów programu.
163.	Realizacja projektu Czat wideo Celem projektu było stworzenie narzędzia mającego za zadanie ułatwić, unowocześnić i usprawnić kontakt z urzędnikami. Wszyscy uczestnicy Programu Nasz Wrocław będą mogli uzyskać pomoc online w zakresie rejestracji konta, aktywacji Statusu Podatnika, Statusu Max, jak i odpowiedzi na pytania dotyczące Programu. Docelowo narzędzie może zostać wdrożone w innych komórkach, w sprawach, w których nie jest wymagana osobista obecność interesanta.
164.	E-administracja Głównym celem zadania jest rozwój systemów aplikacyjnych oraz e-usług dla mieszkańców Wrocławia, zapewnienie zgodności licencyjnej, a także rozwój lub wymiana części infrastrukturalnej wykorzystywanej przez ww. systemy aplikacyjne w celu zapewnienia wydajnej i bezawaryjnej pracy. Kontynuowanie robotyzacji wybranych procesów. Planuje się wdrożyć e-Usługi oparte na systemie informacji przestrzennej pasa drogowego we Wrocławiu (e-ZDiUM)-projekt z dofinansowaniem UE; nowe systemy klasy ERP dla obszaru budżetowo-finansowo-księgowego oraz dla obszaru kadrowo-płacowego dla UMW, WCRS, ZZM, ZZK, MOPS i ZDiUM; system EZD RP
165.	Rozbudowa Systemu Informacji Przestrzennej Głównym celem zadania jest rozwój systemów mapowych Gminy Wrocław, utrzymanie i rozwój geoportalu gminy m.in. poprzez realizację projektu z dofinansowaniem UE p.t. Modernizacja Systemu Informacji Przestrzennej Wrocławia.
166.	Poprawa systemu poboru podatków i opłat Zadanie związane jest z wykorzystaniem efektywnego i jednocześnie przyjaznego podatnikom systemu poboru podatków i opłat przypadających Gminie Wrocław. Przewiduje się utrzymanie rozwiązań informatycznych polegających na rozwijaniu systemu e-deklaracji (umożliwiającego składanie deklaracji i korekt drogą elektroniczną przy jednoczesnym wykorzystaniu kalkulatorów informatycznych do obliczenia wielkości podatku). Ponadto planowane jest wypracowanie ostatecznej wersji systemu detekcji budynków i wprowadzenie jej do użytkowania. Narzędzie to umożliwia identyfikację nowych budynków i budowli, które nie zostały zgłoszone do opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
167.	Robotyzacja procesów związanych z wymiarem podatków i opłat lokalnych Zadanie związane jest z wykorzystaniem efektywnego i jednocześnie przyjaznego podatnikom systemu poboru podatków i opłat przypadających Gminie Wrocław. Przewiduje się utrzymanie rozwiązań informatycznych polegających na rozwijaniu systemu e-deklaracji (umożliwiającego składanie deklaracji i korekt drogą elektroniczną przy jednoczesnym wykorzystaniu kalkulatorów informatycznych do obliczenia wielkości podatku). Ponadto kontynuowane jest pozyskiwanie zobrazowań satelitarnych i ich analiza pod kątem detekcji budynków. Narzędzie to umożliwia identyfikację nowych budynków i budowli, które nie zostały zgłoszone do opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Planowane jest rozszerzenie usługi detekcji satelitarnej na inne elementy, takie jak obecność instalacji fotowoltaicznych na budynkach korzystających ze zwolnienia od podatku od nieruchomości w związku z ich podłączeniem do instalacji fotowoltaicznej.
168.	Zarządzanie procesami w UMW Analiza, mapowanie i optymalizacja procesów w wybranych obszarach merytorycznych - front-office i back-office. Implementacja i zastosowanie narzędzi informatycznych do zarządzania procesami. Projektowanie, przy współpracy z komórkami merytorycznymi, ścieżki transformacji wybranych usług do e-usług wraz z rekomendacją rozwiązań informatycznych.
169.	Program transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027 Koordinowanie i monitorowanie przebiegu realizacji działań podjętych w ramach realizacji Programu transformacji cyfrowej Urzędu Miejskiego Wrocławia i miejskich jednostek organizacyjnych na lata 2021-2027 oraz monitorowanie osiąganych wskaźników.
170.	Doskonalenie i rozwój Zintegrowanego Systemu Zarządzania Zadania w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania: szkolenia dla audytorów wewnętrznych oraz pracowników Urzędu w celu podnoszenia kompetencji i świadomości w zakresie Systemów, realizacja audytów wewnętrznych i audytów zewnętrznych nadzoru Systemu.
171.	Nowoczesne technologie jako strategiczny kierunek rozwoju Wrocławia Identyfikacja nowych, inteligentnych technologii i usług, ze szczególnym uwzględnieniem sztucznej inteligencji (AI), które powinny być wdrażane jako odpowiedź na zmieniające się potrzeby i nowe wyzwania rozwojowe miasta i jego obszaru metropolitalnego. Współpraca z przedstawicielami uczelni wyższych, instytucji naukowych, organizacji pozarządowych, firm, w tym organizacja i uczestnictwo w wydarzeniach m.in. konferencje, warsztaty.
172.	Realizacja programu oszczędzania energii w przestrzeni miejskiej Redukcja oświetlenia ulic, placów i budynków. Redukcja liczby energochłonnych wydarzeń kulturalnych, społecznych, sportowych wymagających finansowego wsparcia z budżetu miasta.
173.	Realizacja programu oszczędzania energii w urzędzie miejskim Redukcja poziomu zużywanego prądu, ciepła i ciepłej wody w obiektach urzędu miejskiego i jednostek podległych.
174.	Współpraca w ramach Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WrOM) Koordinacja procesów rozwojowych m.in. w zakresie transportu publicznego, planowania przestrzennego czy rozwoju gospodarczego w ramach WrOM. Organizacja spotkań przedstawicieli gmin WrOM.
175.	Monitoring i wdrażanie Strategii Rozwoju Wrocławia "Wrocław 2050" Zadanie obejmuje wdrażanie i monitoring Strategii „Wrocław 2050”, która stanowi ramy dla dalszego rozwoju miasta. W celu określenia oczekiwanych rezultatów ustalono wskaźniki, które mają ułatwić monitorowanie postępów realizacji strategii. Oprócz ogólnych kierunków jakie wyznacza strategia, jej wdrażanie będzie opierało się również na innych dokumentach wykonawczych takich jak m.in. polityki i programy sektorowe. Termin rozpoczęcia realizacji zadania uzależniony jest od terminu przyjęcia przez Radę Miejską Wrocławia dokumentu Strategii "Wrocław 2050".

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
	Działania na rzecz promocji i rozwoju wolontariatu
176.	Podejmowanie działań mających na celu promowanie idei wolontariatu i tworzenie warunków do aktywności społecznej wspierającej rozwój osobisty i społeczny wspólnoty m.in. poprzez prowadzenie bazy ofert wolontariatu na stronie www. wolontariat.wroclaw.pl., umożliwiające mieszkańcom zapoznanie się z aktualnymi ofertami wolontariatu w różnych obszarach społecznej aktywności (zadanie realizowane we współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi we Wrocławiu). Kontynuowane będą działania z zakresu wzmocnienia kompetencji społecznych i organizacyjnych, rozwoju działań oraz promocji inicjatyw i aktywności mieszkańców w ramach wolontariatu.
	Realizacja projektu Nowy obiekt - nowa jakość
177.	Podniesienie jakości wykonywanych zadań publicznych zleconych przez Miasto organizacjom pozarządowym poprzez wykonanie prac (przede wszystkim w lokalach użytkowych będących w zasobach Gminy Wrocław, w których organizacje pozarządowe realizują zadania publiczne) związanych z dostępnością architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami, adaptacyjnych, modernizacyjnych, przystosowujących do obowiązujących przepisów.
	Wdrażanie Polityki współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi na lata 2023-2027
178.	Wdrażanie dokumentu programowego rozwoju współpracy Wrocławia z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Wrocławia w latach 2023-2027. Organizacja corocznego Wrocławskiego Kongresu Organizacji Pozarządowych.
	Mikrogranty - ogólnomiejski program wsparcia inicjatyw oddolnych
179.	Ogólnomiejski program wsparcia oddolnych inicjatyw lokalnych, które realizują mieszkanki i mieszkańcy Wrocławia we współpracy z operatorami programu: Wrocławskim Instytutem Kultury oraz organizacją pozarządową wyłonioną w drodze konkursu. Aplikować mogą osoby fizyczne, grupy nieformalne lub organizacje pozarządowe realizując swoje pomysły na działania z zakresu animacji, aktywizacji społecznej, edukacji, związane z wszystkimi dziedzinami sztuki oraz inne o charakterze kulturowym i więziotwórczym.
	Rozwój Generatora NGO
180.	Rozwój oprogramowania specjalistycznego w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi w ramach sprawnej i efektywnej realizacji zadań publicznych. Narzędzie informatyczne wspiera organizacje pozarządowe m.in. w prawidłowym przeprowadzeniu procedury otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych oraz ich rozliczenie, a także komórki organizacyjne UM i miejskie jednostki organizacyjne w obsłudze organizacji konkursów, prowadzeniu bazy zawierającej informacje o tych organizacjach oraz ogłoszonych otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych.
	Realizacja Lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej
181.	Zadanie obejmuje wdrażanie Lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w Gminie Wrocław w zakresie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz wspieranie rozwoju i wzmocnienia podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych, organizacji pozarządowych) oraz współpraca w tym zakresie m.in. z Ośrodkiem Wspierania Ekonomii Społecznej, komórkami organizacyjnymi UM, miejskimi jednostkami organizacyjnymi, podmiotami ekonomii społecznej.
	Wdrażanie modelu Centrów Aktywności Lokalnej (CAL)
182.	Każde Centrum Aktywności Lokalnej ma swój unikatowy charakter, ale wszystkie działają w oparciu o wspólną ideę i wartości – Wrocławski Model CAL. CAL realizują swoje autorskie programy, skierowane bezpośrednio do mieszkanki i mieszkańców okolicy, odpowiadające ich potrzebom, pasjom i zainteresowaniom. Celem zadania jest wdrażanie i promocja modelu Centrów Aktywności Lokalnej wśród organizacji pozarządowych, które chcą się podjąć tworzenia CALu. CAL to miejsca i działania współtworzone razem z wrocławianami i wrocławiankami, otwarte na różnorodność i solidarne z tymi, którzy potrzebują pomocy lub wsparcia.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
183.	Wykłady w ramach Wrocławskiej Akademii Samorządowej Zadanie dotyczy organizacji cyklu wykładów (przeznaczonych dla radnych - miejskich i osiedlowych) z zakresu zarządzania miastem, finansów, socjologii, kultury i architektury. Celem wykładów jest upowszechnienie wiedzy o ustroju i zasadach funkcjonowania samorządu miejskiego, jego finansowaniu oraz współpracy z innymi podmiotami administracji oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym, rozpowszechnianie wiedzy o rynku pracy w kontekście możliwości wsparcia osób bezrobotnych oraz lokalnych przedsiębiorców.
184.	Wrocławskie Akademickie Zespoły Zadaniowe (WAZZA) WAZZA to formuła współpracy samorządu ze środowiskiem naukowym i artystycznym polegająca na angażowaniu interdyscyplinarnych zespołów akademickich w konsultowanie i rozwiązywanie problematycznych zagadnień miejskich. Zespoły naukowe (studencko-doktoranckie pracujące pod kierunkiem mentorów) współpracują ze służbami miejskimi w trybie konsultacyjnym.
185.	Stypendia dla studentów i doktorantów działających na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju Inicjatywa ta skierowana jest do studentów studiujących we Wrocławiu w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na uczelniach publicznych i niepublicznych oraz w instytutach naukowych, którzy przygotowują pracę magisterską dotyczącą zagadnień związanych z celami zrównoważonego rozwoju, jak również do studentów studiujących we Wrocławiu i doktorantów kształcących się we Wrocławiu na studiach doktoranckich lub w szkołach doktorskich, którzy angażują się w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.
186.	Działania na rzecz aktywności i partycypacji obywatelskiej dzieci i młodzieży Zadanie obejmuje realizację projektów społecznych i społeczno-edukacyjnych skierowanych do szerokiej grupy odbiorców w różnym przedziale wiekowym, ale przede wszystkim dzieci i młodzieży m.in.: Human & STEAM, Studium PROSPECTUS, Kongres Młodzieży Wrocławia, Fora Dyskusyjne Młodzieży Wrocławia czy Akademię Twórczych Inicjatyw Obywatelskich. Celem jest pobudzanie świadomości obywatelskiej, a także inicjowanie działań rozwojowych we współpracy z mieszkańcami Wrocławia oraz różnymi interesariuszami (m.in. instytucjami kultury, biznesem, uczelniami, placówkami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi) poprzez integrację grup środowiskowych i rodzinnych, włączanie młodzieży i dzieci w procesy partycypacyjne czy też aktywną i samodzielną realizację projektów.
OBSZAR 6 - BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
■ Rozwój infrastruktury w przestrzeni publicznej wpływającej na poprawę bezpieczeństwa	
187.	Rozbudowa monitoringu wizyjnego miasta System monitorowania wizyjnego CCTV miasta ma na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, przeciwdziałanie wykroczeniom przeciwko porządkowi publicznemu, takim jak niszczenie mienia, akty wandalizmu i chuligaństwa, zakłócanie porządku, spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych. Zadanie będzie realizowane kolejno w poszczególnych rejonach i dzielnicach Wrocławia.
188.	Podejmowanie działań związanych z poprawą bezpieczeństwa mieszkańców na wypadek zagrożenia Podejmowanie działań i przedsięwzięć mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, przygotowanie Miasta na wypadek wystąpienia zagrożenia oraz wzmocnienie koordynacji działań zmierzających do minimalizowania zagrożeń. Wzmacnianie zadań obejmujących rozbudowę infrastruktury mającej wpływ na bezpieczeństwo, np. monitoringu prewencyjnego Wrocławia, modernizację i rozbudowę systemu ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach, wsparcie służb, inspekcji, straży i instytucji działających na rzecz bezpieczeństwa. Ponadto wzmocnianie działań edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa poprzez realizowanie polityki wynikającej z Programu Poprawy Bezpieczeństwa, a także innych działań prewencyjnych na terenie Wrocławia.

Nr zadania	Nazwa i zakres zadania
189.	Realizacja zadań związanych z cyfryzacją odpowiedzialną społecznie W ramach projektu prowadzone będą szkolenia, warsztaty, dyskusje dotyczące przeciwdziałania cyberprzemocy, cyberuzależnień i dezinformacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych, a także organizowane konferencje poruszające tę tematykę. Działania mają na celu nie tylko podnoszenie podstawowych kompetencji cyfrowych beneficjentów, ale przede wszystkim wsparcie w radzeniu sobie z hejtem, fejknewsami oraz negatywnymi działaniami w sieci. Partnerami działań są przede wszystkim: MOPS Wrocław, Politechnika Wrocławska oraz Komisja Europejska Przedstawicielstwo we Wrocławiu. W rozwoju działań "cyfryzacji odpowiedzialnej społecznie" nie wyklucza się współpracy z innymi podmiotami, w tym organizacjami pozarządowymi.
190.	Polityka żywnościowa miasta Konsekwencją podpisania przez Prezydenta Wrocławia Paktu Mediolańskiego jest m.in. przystąpienie do prac nad Polityką żywnościową miasta. Dokument powstanie w oparciu o dostępne analizy i badania oraz obejmować będzie system żywnościowy miasta w ujęciu obszarów, wynikających ze struktury Paktu Mediolańskiego: zarządzanie, zrównoważona dieta i żywienie, równość społeczna i ekonomiczna, produkcja żywności, dystrybucja żywności oraz odpady spożywcze.
OBSZAR 7 - OŚWIATA I WYCHOWANIE	
■ Rozbudowa infrastruktury dydaktycznej	
191.	Organizacja wrocławskiej edukacji Budowanie prestiżu nauczyciela poprzez: ustalenie priorytetów doskonalenia nauczycieli ukierunkowanych na wyzwalanie nowatorskich inicjatyw edukacyjnych; system motywacyjny. Realizatorami systemu doskonalenia są dyrektorzy szkół, przedszkoli i pozostałych placówek oświatowych, w ramach środków na doskonalenie oraz Wrocławskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Inteligentne zarządzanie – smart-edukacja (e-rekrutacja, e-dziennik); wdrożenie elektronicznych narzędzi rekrutacji do Młodzieżowych Domów Kultury. System wsparcia dla dyrektorów szkół i placówek oświatowych we Wrocławskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Uczeń obcojęzyczny w szkole - system wsparcia nauczycieli w pracy z uczniem obcojęzycznym.
OBSZAR 14 - KULTURA FIZYCZNA	
192.	Wrocławskie Standardy Dostępności Sportu Opracowanie i koordynacja i monitorowanie wdrażania wytycznych dokumentu Wrocławskie Standardy Dostępności Sportu. Dokument przeznaczony jest dla podmiotów działających na terenie Wrocławia jako katalog dobrych praktyk, usprawnień organizacyjnych na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami. Dotyczy dostępności w zakresie uczestnictwa w sporcie: czynny udział - sportowiec, bierny udział - widz/kibic. Wdrażanie standardów oraz monitoring wybranych podmiotów.

ZAŁOŻENIA FINANSOWE MIASTA

Priorytetowym celem w zakresie polityki finansowej Wrocławia w roku 2025 będą działania ukierunkowane na wzrost wydatków inwestycyjnych, przy jednoczesnym zapewnieniu właściwego poziomu środków na finansowanie wydatków bieżących. Założenia polityki finansowej Miasta na rok 2025 zostały opracowane w oparciu o przyjęte polityki i programy Miasta, a także na podstawie założeń makroekonomicznych, założeń w zakresie propozycji zmian w finansowaniu samorządów, z uwzględnieniem obecnej sytuacji finansowej Miasta.

Punktem wyjścia do przedstawienia założeń polityki finansowej Miasta na rok 2025 są zmiany w zakresie finansowania samorządów w latach 2019-2022 i ich wpływ na obecną sytuację finansową Miasta. W wyniku kontroli w marcu 2024 r. dotyczącej wsparcia finansowego samorządów, Najwyższa Izba Kontroli potwierdziła wiele dotychczasowych zarzutów strony samorządowej w zakresie znaczącego uszczuplenia dochodów własnych samorządów wskutek reform podatkowych przeprowadzonych w latach 2019-2022 oraz dyskryminację dużych miast przy podziale środków przez rząd, które miały zrekompensować ubytek dochodów.

Zapoczątkowane w 2019 r. zmiany w systemie podatkowym, polegające na obniżeniu podatku dochodowego od osób fizycznych z 18% na 17% oraz zwolnienie z podatku osób do 26 roku życia, doprowadziły do spadku dochodów z tytułu wpływu z podatku PIT już w 2020 r. w stosunku do wykonania za 2019 r. Od 1 stycznia 2022 r. podwyższono kwotę wolną od podatku do wysokości 30 tys. zł, a także zwiększono kwotę pierwszego progu podatkowego do 120 tys. zł. W lipcu 2022 r. nastąpiło kolejne obniżenie stawki podatku dochodowego od osób fizycznych, z poziomu 17% do 12%. Zmiany wprowadzone przez rząd w ramach programu Polski Ład spowodowały znaczące ubytki w dochodach z podatku PIT, który jest głównym źródłem dochodów własnych samorządów. Dla porównania, w latach 2018-2021 (z wyłączeniem roku 2020, w którym z uwagi na pandemię znaczna część firm nie mogła funkcjonować) dochody Wrocławia z tytułu PIT rosły średnio o 14% rocznie. W roku 2022, po wprowadzeniu Polskiego Ładu, dochody Wrocławia z tytułu PIT osiągnęły poziom nieznacznie niższy niż w roku 2021 (tj. 1,674 mld zł), a w roku 2023 spadek dochodów z PIT względem 2022 r. był już znaczący i wyniósł 16% (spadek z kwoty 1,674 mld zł do 1,411 mld zł). W tym okresie inflacja wyniosła odpowiednio w 2022 r. - 14,4%, w 2023 r. - 11,4%, za inflacją podążał wzrost płac. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w Polsce w 2022 r. wzrosło nominalnie o 11,7%, w 2023 r. o 12,7%. Od 2022 r. wprowadzono również niekorzystne zmiany w sposobie przekazywania kwot dochodów z tytułu PIT w trakcie roku - zamiast wpływów rzeczywistych do samorządów trafiają wpływy ustalone przez Ministerstwo Finansów w formie zaliczki w 12 równych miesięcznych ratach. W obliczu wysokiego poziomu inflacji i związanej z nią presji na wzrost płac - kwoty otrzymywane przez Miasto nie odzwierciedlały realnych wpłat mieszkańców do urzędów. Kwota ubytku w podatku PIT dla Wrocławia w latach 2019-2023 jest szacowana na ok. 1,7 mld zł (na podstawie materiałów opracowanych przez Unię Metropolii Polskich i Związek Miast Polskich), natomiast kwota rekompensaty otrzymanej z tytułu ubytku w PIT za lata 2021-2023 wyniosła zaledwie ok. 522 mln zł. Przyznane w latach 2021-2023 dodatkowe środki zarówno w postaci subwencji (lata 2021 i 2023) lub dodatkowych dochodów z PIT-ów (rok 2022) jedynie częściowo rekompensują straty budżetu Wrocławia. Przekazywanie środków w ramach rekompensat do samorządów zostało również zakwestionowane przez Najwyższą Izbę Kontroli (NIK) - wyniki kontroli z marca 2024 r. Według NIK rozwiązania wypracowane w Ministerstwie Finansów w latach 2021-2023, dotyczące podziału dodatkowych środków dla samorządów, cechowały tymczasowość, niespójność i uznaniowość. W każdym roku wprowadzano inny mechanizm zasilania samorządów, ponadto nie wypracowano stałego trwałego mechanizmu rekompensowania utraty dochodów z PIT. NIK potwierdził również, iż duże miasta jak Wrocław były szczególnie dyskryminowane przy podziale środków, ponieważ wprowadzano kwotowe limity wsparcia dla dużych miast lub wprost wykluczano te miasta z różnych puli dodatkowego wsparcia (kryterium

dochodowe oraz kryterium liczby mieszkańców jak w 2023 r.) . Reformy podatkowe w połączeniu z nierównym traktowaniem samorządów przy podziale środków spowodowały drastyczne pogorszenie sytuacji finansowej samorządów: wg NIK ponad 1600 samorządów (ponad 57% wszystkich samorządów) prognozowało w swoich uchwałach budżetowych w 2023 r. deficyt operacyjny, dla porównania w 2018 r. było to tylko 57 samorządów (2% wszystkich samorządów). Dopiero w 2024 r. nastąpiła istotna zmiana w kwocie przyznanych wpływów z PIT dla Wrocławia. Zgodnie z informacją uzyskaną z Ministerstwa Finansów, dochody Wrocławia z tytułu PIT w roku 2024 wyniosą 2,04 mld zł, co oznacza wzrost o 44,4% względem 2023 r. W ramach tych środków kwota 42,3 mln zł zostanie przekazana tytułem korekty, jako kwoty należnej Miastu z wpływów za rok 2022. Na rok 2025 i lata następne, wysokość dochodów z PIT w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta jest szacowana jako wypadkowa prognozowanej wysokości stopy referencyjnej, prognozowanego wzrostu wynagrodzeń oraz poziomu wykonania tego dochodu w latach poprzednich. Ponadto, zgodnie z zapisami ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, referencyjna łączna kwota rocznego dochodu jednostek z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego PIT będzie indeksowana wskaźnikiem średniookresowej dynamiki PKB w cenach bieżących oraz na poziomie gmin wskaźnikiem będącym ilorazem wysokości udziału w PIT w roku budżetowym i wysokości udziału w PIT w roku poprzedzającym rok budżetowy. Szacowane dochody z tego tytułu ujęte w WPF Miasta w roku 2025 wynoszą 2,15 mld zł.

Począwszy od 2022 r. również planowany poziom dochodów z CIT na kolejny rok budżetowy jest określany przez Ministerstwo Finansów. Zgodnie z informacją przekazaną przez Ministerstwo, dochody z tego źródła w 2024 r. wyniosą 331,4 mln zł i podobnie jak w przypadku PIT-ów kwota ta uwzględnia rozliczenie za rok 2022 w wysokości 52,5 mln zł. Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, w nadchodzącym roku podobnie jak w latach 2022-2023 w/w dochody będą przekazywane w 12 równych ratach, a ich rzeczywiste rozliczenie nastąpić ma z dwuletnim opóźnieniem. W latach kolejnych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta, kwota dochodów z tytułu udziału w CIT, podobnie jak podatek PIT, jest indeksowana wskaźnikiem średniookresowej dynamiki PKB w cenach bieżących. Na rok 2025 zaplanowano kwotę z tego tytułu w wysokości 300,4 mln zł.

Ubytki dochodów podatkowych oraz próby ich rekompensowania poprzez dochody transferowe, w większości udzielone uznaniowo, bardzo niekorzystnie wpłynęły na sytuację finansową samorządów, w tym Wrocławia. Ogromne znaczenie ma również fakt, że środki stanowiące częściową rekompensatę utraconych dochodów były przekazywane każdego roku z zastosowaniem różnych zasad. W tej sytuacji strona samorządowa zgłosiła w I kwartale 2024 r. szereg postulatów dotyczących niezbędnych zmian legislacyjnych stabilizujących finanse jednostek samorządu terytorialnego. Wśród postulowanych zmian jest również pełna rekompensata dla JST skutków zmian podatkowych z lat 2019-2022 wraz z wprowadzeniem mechanizmów systemowych zabezpieczających samorządy lokalne przed skutkami ewentualnych, przyszłych zmian w podatkach. Zgodnie z deklaracją członków rządu zmiany m.in. w ustawie o dochodach JST będą miały zastosowanie do planowania budżetu na 2025 rok.

Obok planowanych zmian w przepisach wpływ na sytuację finansową Miasta będą miały również dane z gospodarki i sytuacja makroekonomiczna. Dane NBP ujawnione w komunikacie RPP z marca 2024 r. wskazują na bardziej optymistyczny scenariusz wzrostu PKB w latach 2024-2025 (przy czym w roku 2024 średnio o 3,5%, natomiast w roku 2025 średnio o 4,25%) oraz niższy niż w latach 2021-2022 współczynnik inflacji (średnio w roku 2024 – 3,55%, w roku 2025 – 3,60%). Prognozy odnośnie spadku inflacji oraz szybszego wzrostu gospodarki znajdują również potwierdzenie w prognozach makroekonomicznych analityków (np. Prognozach makroekonomicznych profesjonalnych prognostów z marca 2024, NBP). Do prognozowania kwot w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta na 2025 r. i lata kolejne są wykorzystywane również założenia z innych dokumentów i aktualnych prognoz, jak np. z Projektu budżetu państwa na rok 2024 wraz z projektem ustawy budżetowej na rok 2024, z wytycznych Ministerstwa Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podsta-

wą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Z uwagi na dynamicznie zmieniającą się sytuację gospodarczą z jaką mamy do czynienia w ostatnich latach, w szczególności w zakresie poziomu stóp procentowych, wahań kursowych czy poziomu inflacji i PKB należy mieć na uwadze, że przyjęte założenia makroekonomiczne w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta będą aktualizowane, co w konsekwencji może spowodować korektę przyjętego poziomu dochodów, wydatków, a także przychodów i rozchodów Miasta w latach kolejnych.

W ramach polityki finansowej Miasta w 2025 r. i w latach kolejnych będą kontynuowane działania w zakresie zabezpieczenia środków finansowych na wszystkie niezbędne wydatki bieżące oraz realizację rozpoczętych i planowanych zadań inwestycyjnych. Miasto będzie dbało o pozyskiwanie dochodów własnych z takich źródeł jak podatki i opłaty lokalne, a także zabiegać będzie, razem z innymi samorządami, o zmianę przepisów ustawowych celem zwiększenia lub urealnienia dochodów podatkowych, a także pełnego zrekompensowania kosztów np. zadań zleconych. Zwiększenie dochodów bieżących, przy stale rosnących wydatkach bieżących, będzie miało kluczowe znaczenie dla wysokości nadwyżki bieżącej. Wypracowanie nadwyżki bieżącej jest niezbędne do obsługi zadłużenia oraz kształtuje możliwości finansowe w zakresie inwestycji Miasta. Po zmianach podatkowych w latach ubiegłych budżet miasta Wrocławia na koniec 2023 r. zamknął się nadwyżką bieżącą w wysokości 25 mln zł, czyli znacznie poniżej jej średniego poziomu z lat 2016-2022 w wysokości 345,3 mln zł. Przy obecnie obowiązujących przepisach oraz założeniach w latach 2024-2025 prognozuje się nadwyżkę operacyjną w dalszym ciągu znacznie poniżej jej średniego poziomu z lat ubiegłych.

Zgodnie z przyjętymi zasadami środki z budżetu Miasta w pierwszej kolejności będą przeznaczane na finansowanie już zaciągniętych zobowiązań, wynikających z umów zawartych w latach ubiegłych, na wydatki związane z obsługą długu oraz na realizację umów, które są niezbędne do zapewnienia ciągłości działania jednostki. Wydatkowanie środków zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o finansach publicznych, będzie się odbywało w granicach limitów zobowiązań określonych w uchwale budżetowej na dany rok oraz limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta dla zobowiązań wieloletnich. Do ustalenia limitu zadłużenia JST zastosowanie mają przepisy art. 243-244 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (z późn. zm.), które w związku z ubytkiem dochodów własnych przez samorządy, zostały okresowo złagodzone przepisami ustaw m.in.: z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (z późn. zm.), z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach JST oraz niektórych innych ustaw. Zakłada się spełnienie wskaźnika limitu spłaty zobowiązań w 2025 r. i latach kolejnych zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Kluczowe znaczenie dla zwiększenia wydatków inwestycyjnych w kolejnych latach – obok zwiększenia dochodów własnych w wyniku zmian ustawowych postulowanych przez samorządy – będzie pozyskanie i wykorzystanie środków europejskich m.in. z nowej perspektywy w ramach Polityki Spójności oraz w ramach Krajowego Planu Odbudowy. Część obecnie już poniesionych wydatków inwestycyjnych Miasta będzie mogła zostać zrefinansowana przez te środki unijne. Dla nowych projektów w budżecie i w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta konieczne będzie zabezpieczenie środków własnych jako niezbędnego wkładu w te projekty.

Oprócz środków unijnych i własnych do finansowania inwestycji Miasto w kolejnych latach będzie wykorzystywać finansowanie zwrotne, w tym m.in. preferencyjne kredyty i pożyczki. Planuje się pozyskanie kolejnej transzy kredytu preferencyjnego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz preferencyjnych pożyczek, a także sięgnąć po finansowanie z pożyczek udzielanych w ramach Instrumentu Zielonej Transformacji Miast w ramach Krajowego Planu Odbudowy.

Biuro Strategii Miasta, UM Wrocławia
ul. Świdnicka 53, e-mail: bsm@um.wroc.pl